Un gen literar de succes: bible-fiction

Termenul este nou, dar genul literar este vechi

Probabil unii se întreabă ce să fie acest termen năstruşnic, pe când alţii mai obişnuiţi cu neologismele deduc că acest termen a fost compuns într-un mod asemănător cu binecunoscutul science-fiction. Adică, dacă science-finction înseamnă un gen literar care cuprinde ficţiuni născocite pornind de la anumite realităţi ştiinţifice, bible-fiction trebuie să cuprindă ficţiuni născocite pornind de la texte biblice. După cum science-fiction poate să se depărteze mai mult sau mai puţin de realităţile ştiinţifice, iar unele dintre cele prezentate science-fiction sunt în mod clar imposibile, fiind contrare legilor fizicii, tot aşa bible-fiction se poate depărta mai mult sau mai puţin de spiritul Bibliei. Însă, dacă în genul science-fiction se pot găsi destul de multe idei care au ajutat la dezvoltarea ulterioară a tehnologiei, în schimb, în domeniul spiritual născocirile omeneşti sunt dăunătoare pentru că omul nu are cum să îmbunătăţească ceea ce a făcut Dumnezeu de la început (v. 1 Ioan). Dacă science-fiction se poate spune că a apărut ca gen literar cam prin secolul al nouăsprezecelea, când ştiinţa ajunsese să fie privită a fiind ceva deosebit de important pentru civilizaţie, în schimb ceea ce am putea numi bible-fiction există ca gen literar cam de când se acordă importanţă textelor scripturii.

Nu s-ar putea oare încadra în ceea ce am desemna ca bible-fiction ceea ce apostolul Pavel numea “mituri şi genealogii fără sfârşit” sau “mituri lumeşti şi băbeşti” sau “mituri iudaice şi porunci ale oamenilor”? (v. 1 Timotei 1.4, 4.7, Tit 1.14) Din context se înţelege că erau diferite speculaţii pe marginea evangheliei propovăduite de apostoli, unele având o tentă populară, eventual specifică poporului respectiv, iar altele având o tentă iudaică, fiind mai apropiate de religia şi tradiţiile iudaice. Nu s-ar putea încadra în genul bible-fiction învăţăturile pe care le dădeau rabinii mustraţi de Domnul Isus că desfiinţau cuvântul lui Dumnezeu pentru tradiţia lor (v. Matei 15.1-9, Marcu 7.1-13)?

Şi sunt chiar scrieri vechi cunoscute care s-ar putea încadra în acest gen literar. De exemplu ceea ce se numeşte Cartea lui Enoh, despre care cercetătorii sunt de acord că este de o vechime foarte mare, dar nu pot spune exact de când datează. Despre Enoh ni se spune că “Enoh a umblat cu Dumnezeu, şi nu a mai fost pentru că l-a luat Dumnezeu”. Să fi scris el o carte? şi, dacă el a scris o carte, să fi luat Noe cu el în corabie acea carte? Şi, dacă acea carte exista în vremea lui Moise, atunci cum se face că Moise nu a pomenit nimic despre ea în cărţile Bibliei pe care le-a scris cu mâna lui? Această carte spune multe lucruri despre îngeri şi misiunile lor şi despre neascultarea şi răzvrătirea unora dintre ei. Dar câtă încredere se cuvine să avem în ceea ce spune ea? Nu cumva acordându-i mai multă importanţă decât se cuvine am ajunge la acea închinare la îngeri în legătură cu care apostolul Pavel îi avertizează pe coloseni că riscă să-i facă să piardă premiul pentru că i-ar face să se preocupe cu lucruri zadarnice născocite de gândirea cărnii, ajungând astfel să nu se mai ţină “de Capul, din care tot trupul, hrănit şi strâns unit prin încheieturi şi legături, creşte cu creşterea de la Dumnezeu”? (v. Coloseni 2.18-19)

Mai sunt şi alte scrieri vechi, cum ar fi Cartea lui Iaşar (Cartea dreptului), menţionată în Iosua 10.13 şi 2 Samuel 1.18 şi ceea ce se numeşte “Cartea Cronicilor împăraţilor lui Israel” (v. 2 Împăraţi, unde aceasta este menţionată în mai multe rânduri). Şi mai sunt şi renumitele “scrieri apocrife”, pe care unii le leagă în acelaşi volum cu cărţile canonice ale Bibliei. Toate acestea sunt materiale tocmai bune pentru tot felul de speculaţii şi de învăţături care se abat de la spiritul Scripturii.

Deci, iată că folosind un termen nou, inventat, dorim de fapt să atragem atenţia asupra unui fenomen foarte vechi, care a apărut imediat după primele comunicări ale lui Dumnezeu către om. Nu a venit Satan să-i vorbească lui Adam când era în grădina Edenului tocmai pentru a-l face să nu mai creadă ceea ce îi spusese Dumnezeu şi să calce singura interdicţie pe care i-o dăduse Dumnezeu? După acest model, imediat după ce Dumnezeu i-a mai transmis câte ceva omului, Satan a venit să-i propună omului ceva diferit de ceea ce i-a spus Dumnezeu. Putem observa că, de-a lungul istoriei omenirii, după fiecare nouă revelaţie dată de Dumnezeu a intervenit lucrarea lui Satan pentru a perverti adevărul descoperit şi a-i împiedica pe oameni să se bucure de acel adevăr trăind în lumina lui. Din această istorie vom selecta doar câteva momente care sperăm să fie suficiente, pe de-o parte pentru a arăta deosebirea dintre ceea ce este creştinismul biblic şi diferite învăţături care se zic creştine, şi, pe de altă parte pentru a-i sensibiliza pe credincioşii care citesc această scriere cu privire la acest pericol mereu prezent şi pentru a le sugera modalităţi prin care, prin rugăciune şi îndrumaţi de Duhul Sfânt vor putea evita să se lase conduşi pe căi greşite prin intermediul unor învăţături false cuprinse în acest gen literar pe care l-am numit bible-fiction. Nu considerăm că ar fi cazul să facem un studiu exhaustiv deoarece acesta ar cere un efort extrem de mare, pentru că varietatea mijloacelor folosite de Satan este atât de mare încât studiul lor poate cu uşurinţă ocupa o întreagă viaţă de om, ceea ce ar fi exact ce doreşte vrăjmaşul: ca omul să se ocupe cu orice, numai cu Cuvântul lui Dumnezeu nu.

De la folclor la literatura cultă

Pe terenul creştin există o mulţime de mituri, legende, tradiţii şi obiceiuri a căror origine se pierde în negura vremii şi ai căror autori nu sunt cunoscuţi. Acestea pot fi incluse în ceea ce s-ar numi “folclor creştin”. Şi în acest domeniu există extrem de multe variaţiuni, mergând până la tradiţii specifice unei anumite zone geografice sau chiar specifice unui anume sat. Sunt lucruri care au rezultat din amestecul cu creştinismul al unor tradiţii păgâne specifice poporului sau din transferul pe terenul creştin al unor lucruri din religia iudaică.

Cine mai poate spune oare de când şi de la cine provine credinţa că prin botez, cel care este botezat capătă cumva o viaţă nouă? Aceea că dacă un copil se întâmplă să moară la scurt timp după naştere fără a fi botezat, atunci el este pierdut? Aceasta aproape că echivalează naşterea din nou menţionată de Domnul Isus în capitolul al treilea din evanghelia după Ioan cu botezul în apă aplicat de un preot. Cumva ca şi cum apa aceea l-ar curăţi pe om de păcate. Şi în temeiul acestei idei unii oameni maturi amânau botezul până atunci când simţeau că se apropie clipa morţii, aparent făcându-şi socoteala că, până să se boteze ei mai pot păcătui, pentru că apoi botezul îi va curăţi de păcate, şi, dacă mor la scurt timp după botez, nu vor mai avea când să mai comită alte păcate, aşa că vor muri curaţi şi vor scăpa de iad. Aşa s-ar părea că a fost cazul cu Împăratul Constantin, care a fost botezat foarte târziu după ce a mărturisit credinţa creştină.

Cât de corect să fie aceasta? Putem oare echivala naşterea din nou cu acest botez cu apă? Să zicem că am spune că este tot una şi că acela care este botezat cu apă fiind copil chiar ar ajunge să fie, cum spune evanghelia după Ioan, “născut din apă şi din Duh” (v. 3.5, că doar acolo este menţionată apa, nu-i aşa?) şi aşa “poate intra în împărăţia lui Dumnezeu”. Dar şi Stalin şi Hitler au fost botezaţi cu apă. Şi, de asemenea, trebuie că au fost botezaţi cu apă şi criminali ca Jack Spintecătorul. Să credem oare că acel botez ar fi posibil să fie ceea ce voia să spună Domnul Isus când zicea “născut din apă şi din Duh”. Apa este prezentă în mod evident. Dar Duhul? Aş zice că nu este deloc evident că ar fi prezent, iar istoria arată, în foarte multe cazuri, că aceia care au fost botezaţi cu apă nu au avut câtuşi de puţin Duhul lui Dumnezeu. Altfel cum s-ar explica atât de multe atrocităţi comise de cei botezaţi cu apă? Sigur nu este posibil ca cineva născut “din Dumnezeu” (Ioan 1.13) să comită crime condamnate de întreaga omenire. Deci rezultă că este cu neputinţă ca acest botez cu apă să fie tot una cu naşterea din nou. Bine, dar atunci ce este acel botez cu apă, la care, după cum vedem chiar din zilele apostolilor, trebuie să fie supus orice om pentru a deveni creştin? Este un ceremonial prin care cineva trece pe terenul larg al mărturiei creştine. În 1 Corinteni 10, apostolul scria: “toţi au fost botezaţi pentru Moise în nor şi în mare”, şi apoi “totuşi cei mai mulţi dintre ei nu I-au plăcut lui Dumnezeu, pentru că au fost ucişi în pustiu. Şi acestea au devenit pilde pentru noi...” Deci, după cum trecând prin Marea Roşie evreii mărturiseau că mergeau spre ţara promisă de Dumnezeu – aceasta fiind ceea ce apostolul numeşte botezul pentru Moise (pentru că în limba greacă a Noului Testament botez înseamnă cufundare) -, tot aşa cel care este botezat cu botezul creştin este angajat pe o cale pe care Isus este mărturisit ca Mântuitor şi Domn, pe o cale care are ca finalitate a fi în eternitate în prezenţa lui Isus ca om glorificat. Dar, după cum mulţi din cei care au trecut prin Marea Roşie s-au arătat apoi necredincioşi, tot aşa mulţi care sunt botezaţi se arată apoi necredincioşi. Atunci, cineva ar putea spune: “Da, sigur că foarte mulţi din cei care sunt botezaţi în pruncie se arată mai târziu necredincioşi, pentru că un copil foarte mic nu pricepe nimic şi nu poate avea credinţă, dar altfel stau lucrurile cu cineva care se botează la vârstă adultă”. Da? Şi atunci cum rămâne cu exemplul lui Simon vrăjitorul, care a fost botezat chiar de apostoli? Nu demonstrează aceasta suficient de clar că, indiferent la ce vârstă se botează cineva, botezul cu apă nu este nicidecum o garanţie că acela care se botează este născut din nou?

Şi atunci, (ca să nu-l lăsăm pe cititor numai cu o prezentare părţii negative) ce să însemne expresia “născut din apă şi din Duh”? Apa este simbolul Cuvântului lui Dumnezeu. Astfel, găsim, de exemplu expresia “spălarea cu apă, prin Cuvânt”. Deci naşterea din nou este lucrarea Duhului lui Dumnezeu, care aplică cuvântul lui Dumnezeu, iar acesta, după cum pune textul din Ioan 3, este un proces tainic: “vântul suflă încotro vrea şi-i auzi vuietul, dar nu ştii de unde vine şi unde se duce: tot aşa este oricine este născut din Duhul”. Şi ce altă imagine simbolică decât cea a apei poate fi mai potrivită pentru Cuvântul lui Dumnezeu? Doar apa este aceea care, pe de-o parte spală, iar pe de altă parte întreţine viaţa, pentru că fără apă viaţa este imposibilă.

Nu ne propunem să mergem mai departe cu subiectul cu privire la botez, care de-a lungul istoriei creştinismului a dus la foarte multe dispute. Considerăm că atât este suficient pentru a arăta cum născocirile oamenilor s-au amestecat din cele mai vechi timpuri chiar în cele mai însemnate aspecte ale vieţii creştine şi cum un folclor creştin a ajuns să fie luat de foarte mulţi oameni ca fiind un adevăr indiscutabil, cu toate că este o învăţătură care se abate de la Scriptură. Iar în ceea ce priveşte naşterea din nou, avem convingerea, potrivit Scripturii, că aceasta are loc prin lucrarea tainică a Duhului Sfânt, prin care omul ajunge să creadă în Isus Fiul lui Dumnezeu şi să aibă viaţa eternă (v. Ioan 3.16, 5.24).

În timp, s-a ajuns ca anumiţi oameni deosebiţi să sistematizeze acest folclor şi să-l adapteze cât au putut ei mai bine unor învăţături din Scriptură. Aceştia sunt numiţi “părinţii bisericii”. Pentru biserica răsăriteană printre părinţi se numără Vasile (aprox. 329-379), Atanasie (aprox. 296-373) şi Ioan Hrisostom (347-407), iar în biserica catolică sunt socotiţi părinţi Ambrozie (340-397), Ieronim (347-420) şi Sfântul Grigore cel Mare (540-604). Nu putem judeca credinţa acestor oameni deosebiţi, dar putem constata clar că învăţăturile pe care le-au sistematizat ei nu sunt în acord cu Noul Testament. Apostolul Pavel spunea “Domnul îi cunoaşte pe cei care sunt ai săi” (1 Timotei 2.19), aşa că nu se cuvine în nici un caz ca, în temeiul faptului că scrierile lor nu sunt în acord cu învăţătura lăsată de apostoli în Noul Testament, să tragem concluzia că ei nu ar fi credincioşi scumpi Domnului.

Nu ne-am propus să facem un studiu sistematic al scrierilor “părinţilor”, nici un fel de istorie a literaturii creştine, ci doar să punctăm câteva momente mai importante din această istorie. În acest sens considerăm că se cuvine să menţionăm o capodoperă a genului care este tradusă în cele mai multe limbi şi chiar şi în zilele noastre este încă printre cele mai cunoscute de public. Este vorba despre “Imitarea lui Hristos” (Imitatio Christi) a lui Thomas a Kempis.

Întâi să vedem contextul istoric în care a apărut această scriere. A fost scrisă în limba latină aproximativ între 1418 şi 1427, adică la aproape cincizeci de ani după John Wycliffe, care a fost primul care a susţinut argumentat şi sistematic faptul că pâinea şi vinul folosite în liturghia catolică nu pot fi transformate în mod “magic” de către preoţi în trupul lui Hristos şi sângele Lui, aşa cum pretinde clerul catolic; şi apoi era la numai câţiva ani după ce Jan Huss a fost ars pe rug pentru că susţinea “ereziile lui Wycliffe”. Să fi fost cumva scrisă la comandă sau cumva autorul şi-a propus de la-nceput scopul de a-l combate pe Wycliffe prezentând o altă învăţătură tocmai pentru a acoperi lipsa în biserica catolică a unei învăţături sistematice prin care să fie a apărată credinţa catolică? Sau să fi fost scrisă dintr-o credinţă sinceră? Ar fi hazardat să facem afirmaţii de un fel sau de altul, şi, după cum am spus, nu avem nici un fel de competenţe pentru a aprecia credinţa călugărului german Thomas din Kempen, care a scris această carte celebră. În schimb putem aprecia ceea ce a scris el.

Lucrarea fiind într-adevăr o capodoperă, exprimă anumite idei perfect valabile şi pe care nici un creştin nu le poate contesta. Nu este doar Hristos omul desăvârşit, despre care glasul din cer a mărturisit: “Acesta este Fiul Meu Preaiubit, în care Îmi găsesc plăcerea” (v. Matei 3.17, 17.5, Luca 3.22, 9.35)? Şi nu spunea apostolul Pavel “Fiţi imitatorii mei, cum şi eu sunt al lui Hristos”? Nu se cuvine deci ca orice credincios care mărturiseşte numele Lui să fie un imitator al Lui? Ba da. Dar numai un credincios născut din nou şi condus de Duhul Sfânt poate înţelege bine în ce sens să se manifeste această imitaţie. În schimb, Thomas Kempis propune o cale aparent rezonabilă, care însă diferă în mai multe privinţe de ceea ce găsim în scriptură. Chiar de la-nceput el caută să impună un regulament de viaţă spunând: “cel care vrea cu adevărat să înţeleagă şi să guste cuvintele lui Hristos, va trebui, tocmai de aceea, să-şi rânduiască cu sârguinţă întreaga viaţă după pildele vieţii Domnului”. Sună frumos, dar cum adică? Poate cineva să-şi rânduiască viaţa după exemplele omului perfect, ale Fiului lui Dumnezeu, care a vindecat boli incurabile, a înviat morţi, a mers pe apă şi a potolit furtuna? Sigur că nici un om cu mintea întreagă nu poate gândi aşaceva. Rămân în schimb aspectele legate de smerenie, de a nu umbla după gloria lumii şi după ceea ce preţuiesc oamenii lumii, care sunt mult accentuate de scriitor.

Apoi, imediat după aceea, scriitorul abordează subiectul cunoaşterii, cu privire la care el spune: “cu cât vei şti mai mult, cu atât mai aspru vei fi judecat dacă viaţa pe care o duci nu va fi la înălţime” şi “teme-te pentru tot ce ţi-a fost dat să cunoşti”. Aceasta este un îndemn implicit ca omul să se ferească de a cerceta pentru a cunoaşte. Oare Dumnezeu de ce i-a dat Dumnezeu omului o minte dacă nu pentru a cerceta şi a

cunoaşte? Nu pot afirma cu certitudine care a fost intenţia autorului, dar aceste cuvinte par a avea intenţia să-l facă pe acela care le ia ca regulă de viaţă să se ferească să mai cunoască ceva de groaza că acele cunoştinţe vor face ca el să fie judecat mai aspru. Sigur că mai multă cunoştinţă implică responsabilităţi mai mari, în sensul că omul se cuvine să trăiască în lumina adevărurilor pe care le cunoaşte. Dar este oare potrivit ca omul să fugă de aceste responsabilităţi? Cum se potriveşte aceasta cu dorinţele exprimate de apostolul Pavel: "să-l cunosc pe El şi puterea învierii Lui şi comuniunea suferinţelor lui" (Filipeni 3.10). Sau cu faptul că "unuia i se dă, prin Duhul (evident este vorba de Duhul lui Dumnezeu!), cuvânt de înţelepciune; şi altuia cuvânt de cunoştinţă, potrivit aceluiaşi Duh" (1 Corinteni 12.8). Sau: "El a strălucit în inimile noastre pentru a da lumina cunoştinţei gloriei lui Dumnezeu pe faţa lui Isus Hristos" (2 Corinteni 4.6). Sau: "Dumnezeul Domnului nostru Isus Hristos, Tatăl gloriei, să vă dea duh de înţelepciune şi de descoperire în cunoaşterea Lui..." (v. Efeseni 1.18-23). şi dorinţa apostolului Pavel credincioşi era: "să fiţi umpluţi de cunoştinţa voii Lui, în orice înţelepciune şi pricepere spirituală". Acestea ar fi numai câteva versete care arată clar că un credincios nu trebuie să se teamă de cunoştinţă, ci că se cuvine să se preocupe mai mult cu cunoaşterea lui Hristos, Fiul lui Dumnezeu, omul înălţat în glorie. În schimb, Thomas Kempis spune: "cea mai înaltă şi mai folositoare învăţătură este adevărata cunoaştere şi dispreţuire de sine". Adică cunoaşterea de sine să fie mai înaltă decât cunoaşterea lui Hristos? Pe de altă parte, adevărata cunoaştere a lui Hristos nu duce în nici un caz la îngâmfare, ci îl face pe un credincios să spună ca şi Ioan Botezătorul: "El trebuie să crească, iar eu să mă micşorez".

Sigur că un credincios trebuie să nu se încreadă în sine, deoarece apostolul Pavel spune: "ştiu că în mine, adică în carnea mea, nu locuieşte nimic bun" (v. Romani 7), dar de la această constatare, care duce, inevitabil, la exclamaţia: "O, nenorocit om ce sunt! Cine mă va elibera de acest trup al morţii?", credinciosul trebuie să treacă mai departe la: "Mulţumesc lui Dumnezeu, prin Isus Hristos, Domnul nostru". Adică, după ce a ajuns la concluzia că în firea moştenită de la părinţii lui, în fond de la Adam, nu este nimic plăcut lui Dumnezeu, să nu rămână cufundat în a se plânge pe sine, ci să se preocupe cu Hristos, omul glorificat, şi să trăiască prin Duhul Sfânt. Thomas Kempis nu spune nimic despre naşterea din nou, prin care cel care crede în Isus are viaţa eternă, nici despre faptul că un credincios născut din nou are Duhul Sfânt. şi omite să amintească ceea ce spune Ioan: "Dacă umblăm în lumină, după cum El este lumină, avem comuniune unii cu alţii şi sângele lui Isus Hristos, Fiul Său, ne curăţeşte de orice păcat. Dacă zicem că nu avem păcat, ne amăgim pe noi înşine şi adevărul nu este în noi. Dacă ne mărturisim păcatele El este credincios şi drept ca să ne ierte păcatele şi să ne curăţească de orice nedreptate" (1 Ioan 1.7-9). Adică omite – să fie în mod voit sau să fie din neştiinţă? – să spună că jertfa lui Hristos este suficientă pentru a curăţi orice unui credincios. Iar dacă ar fi spus aşa ceva ar fi afirmat ceea ce a afirmat Luther cu un secol mai târziu. Însă Thomas Kempis pune o povară extrem de grea asupra unui credincios, arătând în mod foarte convingător că omul carnal este incapabil să-l imite pe Hristos. Dacă legea dată lui Israel prin Moise nu a putut fi ţinută, şi aceasta până într-atât încât apostolii de la Ierusalim, care fuseseră născuţi şi educaţi în tradiţia iudaică, au spus iudaizanţilor: "de ce ispitiţi pe Dumnezeu, punând pe grumazul ucenicilor un jug pe care nici noi, nici părinţii noştri n-am fost în stare să-l purtăm?" (Fapte 15.10) - când acea lege prezenta nişte cerinţe pe care le-am putea numi "minimale" -, cât de zdrobitor trebuie să fie atunci ca asupra omului care are o fire păcătoasă să fie pusă sarcina de a-L imita exact pe omul desăvârşit, în care nu a existat nici cel mai mic impuls spre păcat? Evident, atunci omul este complet zdrobit. Şi ce propune atunci Kempis? În finalul cărţii el propune ca soluţie propune "taina sfântului altar", adică mesa catolică, susţinând că în aceasta se arată dragostea lui Dumnezeu faţă de om şi că este de folos omului să aibă parte de aceasta cât mai des. Şi el susţine doctrina catolică oficială că pâinea de la liturghie este însuşi trupul lui Hristos şi că setea şi foamea sufletului nu se poate potoli altfel decât cu Trupul lui Hristos. Şi dacă cineva se întâmplă ca după ce a avut parte de liturghie să rămână tot însetat? Atunci explicaţia pe care o dă Kempis este că el nu şi-a pregătit sufletul suficient de bine pentru aceasta. şi atunci, poate data viitoare, pregătindu-se mai bine, va putea cu adevărat să se bucure... Adică mântuirea şi pacea sufletului depind de eforturile omului şi nu de Dumnezeu cel Atotputernic şi de iubirea Lui care s-a arătat prin aceea că L-a dat pe Fiul său ca jertfă atunci când a ajuns să fie clar că "un om nu va putea nicidecum să-l răscumpere pe fratele său, nici să-I dea lui Dumnezeu un preţ de răscumpărare pentru el".

Indiferent care vor fi fost intenţiile autorului, pe care doar Dumnezeu le cunoaşte şi le apreciază drept, această scriere vine ca un fel de replică faţă de descoperirile pe care le-a avut John Wycliffe şi faţă de toţi cei care, în secolele al treisprezecelea şi al paisprezecelea, au pus accent pe cercetarea Scripturii, rezultatul fiind că oricine ia scrierea lui Kempis ca îndrumar pentru viaţă ajunge să practice cu stricteţe nişte ritualuri care nu-i pot aduce nici pacea sufletului, nici bucuria că va fi în eternitate alături de Domnul Isus.

Ajunşi aici, ne simţim datori să arătăm ce spune Scriptura în legătură cu pâinea pe care credincioşii se cuvine să o frângă şi la paharul de vin pe care se cuvine să-l împartă între ei. Apostolul Pavel le spunea Corintenilor: "Am primit de la Domnul ceea ce v-am şi dat, că Domnul Isus, în noaptea în care a fost vândut, a luat pâine şi, mulţumind, a frânt şi a spus «Acesta este trupul Meu, care este frânt pentru voi: faceţi aceasta spre amintirea Mea». Tot astfel şi pahaul, după cină, spunând: «Acest pahar este noul legământ în sângele Meu: faceţi aceasta ori de câte ori îl beţi, spre amintirea Mea». Pentru că, ori de câte ori mâncaţi pâinea aceasta şi beţi paharul acesta, vestiţi moartea Domnului până vine El" (1 Corinteni 11.23-26). Vedem deci dorinţa Domnului ca toţi credincioşii Săi să ţină acest memorial am morţii Sale. Nu se menţionează că de aceasta ar atârna destinul veşnic al omului, mântuirea fiind numai prin credinţa în jertfa desăvârşită a Domnului Isus. Dar, dacă aceasta este dorinţa Domnului, se cuvine oare ca un credincios al Lui să fie indiferent faţă de această dorinţă a Lui, mulţumindu-se numai cu faptul că el este bine pentru că a fost salvat de pe o cale care ducea spre pierzare? Ce bine ar fi dacă toţi credincioşii Lui ar înţelege şi ar respecta această dorinţă lui! Aceasta şi botezul sunt singurele semne exterioare pentru creştini care sunt indicate în Noul Testament. Dar, după cum am văzut, în mod trist, atât frângerea pâinii cât şi botezul au fost denaturate prin tot felul de invenţii omeneşti, unele dintre ele extrem de elaborate.

Cum a ajuns acest gen literar să fie popular în lumea creştină

Cum anume a apărut acest gen literar? A apărut deoarece aceia care nu L-au primit din toată inima pe Hristos şi nu sunt dintre cei "născuţi nu din sânge, nici din voia cărnii, nici din voia omului, ci din Dumnezeu" nu găsesc nici o plăcere în cuvântul curat al lui Dumnezeu şi au nevoie de fel de invenţii care se pot încadra în ceea ce am numit bible-fiction. Nu spune oare apostolul Pavel că "omul natural nu primeşte lucrurile Duhului lui Dumnezeu"? (v. 1 Corinteni 2.9-16) Ori, pe terenul creştin, printre cei care mărturisesc numele lui Hristos, sunt şi oameni care nu sunt născuţi din nou, iar aceia caută cu totul altceva decât cuvântul lui Dumnezeu şi doresc "o evanghelie diferită" (v. Galateni 1.6-7). Acest gen de oameni au existat chiar de la început, încă din vremea apostolilor. Exemplul cel mai cunoscut în acest sens este Simon vrăjitorul, care a mărturisit credinţa în Hristos, dar mai târziu, prin aceea că a dorit să câştige cu bani darul Duhului Sfânt, a arătat clar că nu avea inima "dreaptă înaintea Domnului". şi acesta este doar unul care s-a dat în vileag, dar cu siguranţă, chiar din primele zile au fost mai mulţi care s-au

strecurat printre cei credincioşi fără a avea adevărata credinţă. Doar ce altceva vrea să spună parabola cu vrăjmaşul care a semănat neghină? (v. Matei 13.25-31) şi nu le-a spus oare apostolul Pavel bătrânilor din Efes că “dintre voi înşivă se vor ridica oameni vorbind lucruri stricate ca să-i atragă pe ucenici după ei” (v. Fapte 20.28-33)? Adică unii dintre cei care nu sunt născuţi din nou aveau să ajungă chiar să aibă poziţii chiar printre bătrânii adunării. Şi dacă Domnul a permis ca asemenea manifestări să apară, ce-i drept la început extrem de rar, încă din vremea când apostolii erau pe pământ angajaţi în lucrare, aceasta este pentru ca noi să fim preveniţi chiar de apostoli, care în mod clar erau plini de Duh Sfânt, cu privire la ravagiile pe care aveau să le facă acest gen de oameni. Iar, după plecarea de pe pământ a apostolilor, în perioada pe care apostolul Pavel o desemnează ca “zilele din urmă”, nemaifiind prezentă autoritatea apostolică, acei oameni au putut să-şi desfăşoare activitatea fără a mai întâmpina obstacole de netrecut.

În sfera largă a mărturiei creştine sunt, pe de-o parte, un număr mare de oameni relativ simpli care nu sunt cu adevărat credincioşi, despre apostolul Pavel îi spune lui Timotei spune că “nu vor suporta învăţătura sănătoasă, ci, dorind să-şi desfăteze urechile, îşi vor strânge o mulţime de învăţători după poftele lor; şi îşi vor întoarce urechea de la adevăr şi se vor abate spre basme”, iar pe de altă parte, un număr relativ mic de oameni abili, având capacităţi intelectuale deosebite, care răspund cererii acelei mulţimi de oameni şi le oferă ceea ce le face plăcere, obţinând în schimb cel puţin glorie lumească dacă nu şi avantaje materiale.

Deci aşa a ajuns ca, pe terenul creştin să se bucure de mare popularitate un gen literatură care se abate de la ceea ce este pur scripturistic, gen pe care noi l-am numit bible-fiction.

Câteva best-selleruri catolice

În epoca actuală, pentru orice editură este important să publice cărţi care să se vândă cât mai bine, numite “best-selleruri”, care aduc venituri mari. şi, evident, în genul bible-fiction există unele best-selleruri care au adus venituri mari timp de sute de ani, iar unele aduc în continuare venituri semnificative şi în prezent.

Primul best-seller catolic este acela al succesiunii apostolice, şi anume ideea că Papa, episcopul Romei, ar fi succesorul apostolului Petru, cel mai de seamă dintre apostoli, şi că el ar avea cheile raiului. De unde aceasta? A pornit de la o interpretare a textului din Matei 16:18-19, unde Domnul Isus a spus textual: “şi eu de asemenea îţi spun că tu eşti Petru şi pe această stâncă voi zidi adunarea Mea şi porţile locuinţei morţilor nu o vor învinge. Şi îţi voi da cheile împărăţiei; şi orice vei lega pe pământ va fi legat în ceruri, şi orice vei dezlega pe pământ va fi dezlegat în ceruri”. La acest text s-a adăugat afirmaţia că Petru i-ar fi transmis episcopului Romei acea autoritate pe care i-o dăduse Domnul. Dar nicăieri în Scriptură nu se spune că Petru ar fi transmis cuiva această autoritate. Şi, cum, biserica să fie zidită pe Petru? Nu, ci dacă citim versetele de mai înainte, vedem că Petru a spus: “Tu eşti Hristosul, Fiul Dumnezeului cel viu”, iar Domnul i-a răspuns “Ferice de tine, Simone, fiul lui Iona, pentru că nu carnea şi sângele ţi-au descoperit lucrul acesta, ci Tatăl Meu care este în ceruri”. Adică, “stânca” pe care este zidită biserica nu este Petru, ci “Hristosul, Fiul Dumnezeului cel viu” şi Petru este acela care a avut de la Dumnezeu Tatăl această descoperire cu privire la cine este Isus. Altfel, prin ceea ce era în “carnea şi sângele” lui, Petru a fost capabil să-l renege de trei ori pe Domnul, deci nu ar fi putut fi el acea bază pe care biserica să nu poată fi biruită de “porţile locuinţei morţilor”. Dar Duhul Domnului i-a dat să aibă “cheile”. Ce fel de chei? Nu este vorba de cheile raiului, nici de cheile iadului, ci de “cheile împărăţiei”, adică ale acelui domeniu în care Hristos este mărturisit ca împărat. Adică Petru a deschis acea cale pe care oamenii au ajuns să-l mărturisească pe Isus ca fiind Hristosul, care are drepturi de împărat. şi Petru a folosit aceste chei atunci când a predicat la Cincizecime şi aproape trei mii de suflete de la Ierusalim au crezut şi au fost mântuite, prin aceasta deschizând calea pentru iudei (Fapte 2), după care a mai folosit cheile şi pentru a deschide calea pentru ne-iudei, când a vestit evanghelia în casa centurionului Corneliu (Fapte 10). Şi, fiind condus de Duhul Sfânt în aceste situaţii, ceea ce a “legat” şi a “dezlegat” el a fost recunoscut în cer.

Cât de departe este aceasta de credinţa populară, susţinută de cler, că omul trebuie să vină înaintea apostolului Petru pentru ca acesta să-i deschidă sau să nu-i deschidă poarta raiului. Şi această credinţă care se abate mult de la ceea ce spune Scriptura a fost o sursă importantă de venituri pentru preoţime timp de sute de ani şi continuă să mai fie până şi în zilele noastre. Ce n-ar da omul ca să scape de grozăvia iadului? Aşa mulţi au umplut tezaurul bisericii catolice. Nu-i aşa că acesta chiar a fost un best-seller şi încă mai continuă să fie?

Şi de ce să nu-şi mai diversifice clerul sursele de venit? Dacă câştigă de pe urma temerii oamenilor să nu ajungă în iad, de ce să nu câştige şi de pe urma sentimentelor lor faţă de persoanele iubite care au murit? Ca urmare a fost inventat Purgatoriul. Potrivit doctrinei catolice, acela este locul în care cei care nu au comis “păcate de moarte” sunt curăţiţi prin suferinţe pentru ca mai apoi să fie primiţi în paradis. În funcţie de cât de multe şi de grele sunt păcatele lor, ei pot să fie chinuiţi acolo mai mult sau mai puţin timp. Iar pentru a le scurta chinurile în purgatoriu, rudele lor în viaţă se cuvine să plătească preoţilor... Dar această învăţătură contravine faţă de ceea ce a spus Domnul Isus în capitolul 16 din Evanghelia după Luca, când omul care fusese bogat, fiind în chinuri în Locuinţa morţilor, a văzut “de departe pe Avraam, şi pe Lazăr în sânul lui” şi a cerut “Părinte Avraame, ai milă de mine şi trimite-l pe Lazăr să-şi înmoaie vârful degetului în apă şi să-mi răcorească limba, pentru că sunt chinuit în văpaia aceasta”. El nu s-a considerat vrednic ca Avraam, părintele spiritual al credincioşilor, să se ocupe personal de el, şi atunci l-a rugat să-l trimită pe Lazăr, cel care zăcuse la uşa lui, ca să-i mai aline suferinţa. Dar răspunsul a fost categoric: “Între nou şi voi este întărită o prăpastie mare, astfel încât cei care vor să treacă de aici la voi să nu poată, nici cei de acolo să nu treacă la noi”. Adică, după moarte, soarta omului este hotărâtă definitiv, şi nici chiar Avraam, care se bucură din plin de favoarea lui Dumnezeu nu poate să mai salveze pe cel care a murit nemântuit.

Şi, apoi, ce i-a răspuns Isus tâlharului crucifica alături de el, care l-a rugat: “Aminteşte-ţi de mine, Doamne, când vei veni în împărăţia Ta!”? I-a spus: “Adevărat îţi spun, astăzi vei fi cu mine în paradis”. Deci, nici vorbă să mai aştepte în purgatoriu şi să sufere acolo pentru a fi “curăţit”. Şi cum a ajuns acest răufăcător să fie atât de curat încât Domnul să-l ia imediat alături de El? Doar el făcuse numai rele. El însă a recunoscut: “Noi, în adevăr, pe drept suntem aici, pentru că primim ceea ce ni se cuvine pentru ceea ce am făcut, dar Acesta n-a făcut nimic necuvenit” (v. Luca 23.39-43). Acesta este adevărata pocăinţă: să recunoşti că Dumnezeu are perfectă dreptate să te condamne şi a fi pocăit înseamnă a te recunoaşte vrednic de moarte înaintea lui Dumnezeu, nu a ţine cu strictețe nişte rânduieli cu ce să faci şi ce să nu faci. şi alături de pocăinţă este credinţa ca Domnul Isus este cel perfect drept şi că El are toate drepturile să împărăţească şi că El va veni. Aceasta este tot ce se cere pentru ca un om să fie mântuit, indiferent ce va fi fost în toată viaţa lui. Dar în schimb, prin ficţiunile născocite de oameni, mântuirea a ajuns să fie o afacere pentru unii. şi această afacere a ajuns la cea mai mare dezvoltare atunci când biserica catolică a inventat indulgenţele.

Adică înaltul cler a născocit că marii sfinţi din vechime, printre care, bineînţeles, şi Sfântul Petru, au făcut atât de multe fapte mari şi bune încât ele pot acoperi cu prisosinţă şi păcatele altora, iar cine doreşte să beneficieze de acest surplus de fapte bune este suficient să plătească bani. Aceasta contravine faţă de ceea ce le spunea credincioşilor de la Roma apostolul Pavel: “plata păcatului este moartea, însă darul de har al lui Dumnezeu este viaţa eternă în Hristos Isus, Domnul nostru” (Romani 6.23). Adică mântuirea este prin harul lui Dumnezeu, nu prin eforturile omului, nici prin ceea ce poate plăti omul, pentru că Domnul Isus, “Mielul lui Dumnezeu”, prin moartea Lui, a plătit tot preţul şi orice om care ar căuta să adauge ceva la această lucrare desăvârşită ar face ceva rău.

Au şi protestanţii “capodoperele” lor în acest gen

Pe parcursul secolului al şaisprezecelea, prin intermediul tipăriturilor, ideile reformatorilor s-au răspândit mult în vestul Europei. Cam în aceeaşi perioadă de timp au avut revelaţii remarcabile Luther, Zwingli, Calvin şi alţi învăţaţi. Mulţi oameni au ajuns să fie luminaţi că mântuirea sufletului nu poate fi dobândită prin respectarea cu strictețe a ritualurilor bisericii, ci că “cel drept va trăi prin credinţă”, şi anume prin credinţa în jertfa desăvârşită a lui Isus, Fiul lui Dumnezeu, care curăţeşte de orice păcat. Dar în acea perioadă nu au fost totuşi învăţături pur biblice, ci cu adevărul scripturii – pentru că acei oameni remarcabili au avut parte de revelaţii din scriptură şi – s-au amestecat interese politice şi economice şi dorinţa naturală a omului de a se emancipa de sub tirania spirituală care ţinuse sufletele în întuneric şi teamă mai multe secole. În mod trist, vrăjmaşul şi-a făcut lucrarea obişnuită de a semăna neghină, astfel încât, la majoritatea oamenilor, au ajuns ca dominante să fie interesele omeneşti şi dorinţele de libertate şi independenţă şi nu dorinţa de a-I fi plăcut Domnului. Şi totuşi a fost o lucrare remarcabilă: Biblia a ajuns să fie tipărită şi răspândită pe scară largă şi până şi oamenii cei mai simpli au ajuns să aibă cunoştinţe din cuvântul lui Dumnezeu.

În Anglia şi Scoţia Biblia ajunsese să fie larg răspândită şi cea mai mare parte a poporului abandonase ritualurile şi superstiţiile catolice. Dar tocmai dintre cei care susţineau protestantismul au răsărit ficţiuni din cele mai rele, de natură să compromită numele de creştin. Astfel, regele James al VI-lea al Scoţiei (care a devenit în 1601 James I al Angliei, unind sub acelaşi rege Scoţia şi Anglia) a publicat în 1597 lucrarea Daemonologie, care are intenţia declarată de a le prezenta creştinilor modalităţile de a recunoaşte magia şi lucrările duhurilor necurate şi de a pedepsi cu toată asprimea vrăjitoarele şi vrăjitorii. Nu credem că are sens să pierdem vremea citind asemenea speculaţii ale cuiva care, în mod evident s-a “amestecat în cele pe care nu le-a văzut, îngâmfat zadarnic prin gândirea cărnii sale, neţinându-se strâns de Capul” (adică Hristos, v. Coloseni 1.18-19) şi, părăsind terenul sigur al Scripturii, a mers foarte departe cu speculaţii cu privire la practicile oculte şi vrăjitorie. În ceea ce priveşte valoarea acestei lucrări putem aplica fără greş criteriul pe care Domnul Isus îl dădea pentru recunoaşterea profeţilor falşi: “după roadele lor îi veţi cunoaşte”. Iar roadele au fost că, timp de aproape un secol, au avut loc în Anglia şi Scoţia mai multe procese pentru vrăjitorie care au dus la uciderea unor persoane pentru acuzaţii din cele mai absurde, cum ar fi că ar fi împiedicat procesul de fermentaţie al berii, că ar fi vrăjit porcii, că ar fi provocat furtuni, şi, bineînţeles, că, prin vrăjitorie, ar fi provocat moartea unor persoane care au fost lovite de boli necunoscute în acea vreme. şi aceste practici au ca pretins temei biblic doar versetul “pe vrăjitoare să n-o laşi să trăiască” (Exod 22.18). Câte ficţiuni au trebuit adăugate la aceasta pentru a ajunge la uciderea mai multor sute de persoane în Anglia şi Scoţia între sfârşitul secolului al şaisprezecelea şi sfârşitul secolului al şaptesprezecelea! şi ce ruşine este aşaceva pentru creştinătate!

Un aspect care a facilitat dezvoltarea multor ficţiuni pe terenul creştinismului protestant este afirmarea libertăţii individuale. Omul scăpat de sub tirania spirituală a catolicismului, în loc ca “orice gând să-l înrobească ascultării de Hristos”, a găsit de cuviinţă să-şi afirme cu tărie independenţa în chestiunile spirituale în loc să “păstreze unitatea Duhului în legătura păcii” (v. Efes. 4.3). În catolicism unitatea era menţinută prin teama că preoţii îi pot închide omului uşa raiului şi îl pot trimite în iad, iar dacă aceasta nu funcţiona, era menţinută prin teroarea inchiziţiei şi a rugului; în schimb, în protestantism s-a ajuns să fie proclamată independenţa, cumva ca şi cum Isus Hristos i-ar conduce pe ai săi la dezordine şi anarhie. Considerăm că această evoluţie este descrisă destul de sugestiv de mărturia unui “un profet de-al lor” (v. Tit 1.12), şi anume James Fenimore Cooper, care spunea: “În America plaga sectarismului este întinsă în toată ţara. Nemulţumindu-se să recunoască supremaţia Divinităţii şi să ridice temple pentru a-L onora, în care oricine să se poată închina cu tot respectul, mândria şi vanitatea gândirii omeneşti s-a manifestat în închinarea noastră întinând-o, iar casele care s-ar cuveni să fie ale lui Dumnezeu, pentru Dumnezeu şi numai pentru El, pentru ca acolo să I se aducă închinarea credinţei în supunere, sunt prea adesea doar nişte şcoli care se deosebesc prin chestiuni metafizice inutile. Naţiunea este mai curând sectară decât creştină”. Ce teren putea fi deci mai favorabil pentru cele mai diverse ficţiuni dezvoltate pornind de la câte un crâmpei de adevăr din Scriptură şi pentru teorii elaborate de oameni care nu ţin cont de faptul că “judecăţile Domnului sunt adevăr, sunt drepte toate împreună” (Ps. 19.9), ci scot din context câte ceva care se potriveşte mai bine cu interesele lor sau cu dispoziţia lor naturală pentru a deveni liderii unei denominaţiuni care se mărturiseşte a fi creştină? Pe acest teren fiecare denominaţiune se deosebeşte de celelalte prin ficţiunile favorite pe care le-a adoptat.

După ce prin lucrarea diabolică a denaturat botezul şi frângerea pâinii, vrăjmaşul nu se putea să nu caute să compromită şi adevărul scump al venirii Domnului Isus, redescoperit abia în secolul al nouăsprezecelea. Mai mulţi creştini adevăraţi ajunseseră să aştepte venirea Domnului Isus. Se putea oare ca vrăjmaşul să nu caute să compromită şi să ridiculizeze această speranţă scripturistică? Şi cum altfel să o ridiculizeze decât amestecând ficţiuni născocite de mintea omului cu adevărul scripturii. Aceste născociri s-au manifestat în domeniul prezicerii venirii Domnului. Una dintre cele mai elaborate a fost cea a predicatorului baptist William Miller, care, prin 1822, a considerat că cele “două mii trei sute de seri şi dimineţi” din Daniel 8.14 ar fi, de fapt, două mii trei sute de ani şi că acea perioadă ar începe în anul 457 înainte de Hristos, când a fost dat decretul pentru reconstruirea Ierusalimului, şi, ca urmare, s-ar încheia în anul 1843. De unde atâta siguranţă că o seară şi o dimineaţă ar fi un an? Se vede că autorul acestei ficţiuni nu a avut în vedere ceea ce le-a spus Domnul ucenicilor săi când l-au întrebat cu privire la timpul când va restabili împărăţia pentru Israel, şi anume: “voi nu trebuie să cunoaşteţi timpurile şi vremurile, pe care Tatăl le-a aşezat sub propria sa autoritate” (v. Fapte 1.6-9). Şi nu spune oare parabola celor zece fecioare că atât cele înţelepte cât şi cele neînţelepte au adormit? (v. Matei 25.1-13) Îndemnul Domnului pentru credincioşii săi este: “Vegheaţi deci, pentru că nu ştiţi nici ziua, nici ceasul”.Şi atunci, nu înseamnă aceasta că a încerca să calculezi când va fi acel moment înseamnă a te lansa în speculaţii? Cu toate că Miller a ajuns la acele concluzii în 1822, totuşi el nu a început să predice aceasta până în 1831, şi, cu toate că în 1844 a avut loc marea dezamăgire, până la sfârşitul vieţii sale el a rămas convins că venirea Domnului este iminentă, iar faptul că ea nu a avut loc când calculase el considera că s-ar datora probabil unor inexactităţi în cronologia din Biblie, şi nu că interpretarea lui era greşită. Cât de trist este faptul că această speranţă binecuvântată a oricărui creştin adevărat a ajuns să fie ridiculizată înaintea întregii lumi în urma unor interpretări greşite!

Însă, pe de altă parte, nu şi apostolul Pavel le mărturisea tesalonicenilor speranţa lui că va avea ocazia să fie în viaţă la venirea Domnului, când spunea: “noi, cei vii, care rămânem până la venirea Domnului, nu o vom lua nicidecum înaintea celor care au adormit; pentru că Domnul Însuşi, cu un strigăt, cu glasul arhanghelului şi cu trâmbiţa lui Dumnezeu, va coborî din cer; şi întâi vor învia cei morţi în Hristos; apoi noi cei vii, care rămânem, vom fi răpiţi în nori împreună cu ei, pentru a-L întâmpina pe Domnul în văzduh: şi astfel vom fi întotdeauna împreună cu Domnul”? (1 Tes. 4.15-18) Apostolul avea speranţa, dar nu a spus nimic cu privire la timpul venirii Domnului. Iar apostolul Ioan, la începutul Apocalipsei spune că este vorba de lucruri care “trebuie să aibă loc curând”, iar la sfârşitul cărţii avem promisiunea Domnului: “Iată, Eu vin curând”. Curând? Dar au trecut aproape două mii de ani? Este mult dacă gândim comparând cu durata vieţii omeneşti, dar dacă gândim la scara timpului geologic sau cosmic, în acest “curând” ar mai putea încăpea cu uşurinţă încă vreo cinci milenii - ca să nu mai vorbim de veşnicie. Iar în greacă a fost folosit de fapt cuvântul , care indică nu în primul rând că va fi peste puţin timp, ci mai curând repeziciunea, adică faptul că această venire nu este ceva tărăgănat, ci că va avea loc repede. Deci speranţa în venirea Domnului este biblică, dar a încerca să estimezi când va avea loc aceasta nu poate duce decât la bible-fiction. şi cum oare ar fi putut vrăjmaşul să ridiculizeze mai bine această speranţă biblică decât prin mai multe alarme false de acest gen? Nu vedem că, într-adevăr, în zilele noastre, când cineva menţionează venirea Domnului, reacţia este de regulă cea despre care spune Petru: “Unde este promisiunea venirii Lui?” (v. 2 Petru 3.4)

O altă ficţiune a venit în secolul al XX-lea exact spre a oferi un fel de evanghelie cu succes de piaţă. Dacă în evul mediu era promovată ideea că omul trebuie să-şi răscumpere greşelile şi să-şi câştige mântuirea prin eforturi proprii, cu preţul unor suferinţe şi se cultiva ascetismul, în secolul al XX-lea a fost promovat exact inversul, adică un Dumnezeu care-i oferă omului toate bunătăţile pe care şi le doreşte şi-i asigură succesul în viaţă. Şi ce altceva putea avea mai mult succes de piaţă decât o evanghelie a prosperităţii materiale în lumea aceasta? Textul de la care au pornit aceşti falşi evanghelişti este în 1 Cronici 4: “Şi Iaebeţ a fost mai preţuit decât fraţii săi, şi mama sa i-a pus numele Iaebeţ, zicând: «Pentru că l-am născut cu durere». Şi Iaebeţ a chemat pe Dumnezeul lui Israel, zicând: «Dacă m-ai binecuvânta mult şi mi-ai întinde hotarul şi mâna Ta ar fi cu mine şi m-ai feri de rău, ca să fiu fără durere!» Şi Dumnezeu a făcut să aibă ce ceruse”. Foarte frumos! Dar, este oare cazul ca de aici să tragem concluzia că pe credincioşii Lui Dumnezeu îi scuteşte de dureri şi că le dă tot ce îi cer ei? Să zicem că ar fi aşa - pentru că, hai să recunoaştem că tare mult am vrea să fie aşa! Dar atunci, cum este cu Ieremia? Când, la rugăciunile lui stăruitoare pentru Iuda şi pentru Ierusalim, Dumnezeu l-a răspuns: “şi tu, nu te ruga pentru poporul acesta şi nu ridica strigăt, nici rugăciune pentru ei; nici nu mijloci către Mine, pentru că nu te voi asculta”? (Ieremia 7.16, v şi 11.14 şi 14.11) Se poate spune oare că Ieremia a fost necredincios? Nu, dar nici Domnul nu a făcut ceea ce ar fi dorit el cel mai mult şi nici nu l-a scutit de dureri. Poate va spune cineva că Ieremia nu era creştin şi că era în altă vreme. Şi aşa este. Dar nici Iaebeţ nu era creştin. Şi atunci ce să înţelegem? Să vedem atunci ce spunea Acela pe care creştinii Îl numesc Domnul: “Nu este rob mai mare decât stăpânul său. Dacă M-au persecutat pe mine, şi pe voi vă vor persecuta...” (Ioan 15.20). Deci, dacă Domnul Isus, omul perfect, nu a fost scutit de durere, atunci în ce măsură să ne aşteptăm noi, oameni păcătoşi, să fim scutiţi de durere. Ba, mai mult chiar, însuşi Domnul ne spune că, dacă suntem robi credincioşi Lui, atunci vom avea parte de unele dureri asemănătoare cu ale Lui, cum ar fi, de exemplu, durerea că atât de mulţi oameni nu vor să creadă cuvântul lui Dumnezeu şi să fie mântuiţi, şi, pe lângă aceasta, batjocorile şi persecuţiile pe care le atrage mărturia fidelă pentru El. şi au fost apostolii scutiţi de dureri? Vedem clar că nu, şi nu numai că nu au fost scutiţi de aceste dureri legate de slujirea fidelă pentru Domnul, ci au mai avut şi alte dureri. De exemplu, în 2 Corinteni 12, apostolul Pavel ne spune despre suferinţa venită printr-un “ţepuş în carne”, pentru care s-a rugat Domnului de trei ori să fie scutit de acea suferinţă, dar a primit răspunsul: “Harul Meu este îţi este de ajuns, pentru că puterea Mea se desăvârşeşte în slăbiciune” (v. 2 Corinteni 12.1-10). Iată deci că un credincios nu este neapărat scutit nici de boală, şi acesta nu este un caz izolat în Noul Testament, pentru că mai vedem că apostolul spunea “pe Trofim l-am lăsat bolnav la Milet” (2 Timotei 4.20). Şi, apoi, în ceea ce priveşte cererea de a i se “întinde hotarul”, nu vedem noi că apostolul Pavel ar fi dorit tare mult ca lucrarea lui să se extindă şi la Ierusalim, la acei fraţi ai lui după trup (v. Romani 9.1-5), dar Domnul nu i-a dat să desfăşoare lucrări spirituale în acea cetate? Deci nu înseamnă că, dacă cineva este cu adevărat credincios Domnului, atunci Domnul trebuie neapărat să-l scutească de dureri, nici să-i extindă hotarele. Şi atunci, ce să înţelegem de la acest exemplu al lui Iaebeţ? Întâi că durerea este cel mai normal lucru pentru omul născut în păcat – adică pentru cei care au moştenit o fire păcătoasă de la Adam. Apoi că este normal ca un credincios să-I ceară Domnului binecuvântarea şi să fie scutit de dureri şi să-i fie “întinse hotarele”. Iar binecuvântarea este în exclusivitate prin harul Domnului. şi mai ales trebuie să nu omitem să reţinem din această rugăciune un mic cuvânt care spune mult: “dacă”. Adică, credinciosul, aducând Domnului aceste cereri, se supune voii Lui. Falşii evanghelişti parcă au înlocuit cuvântul “dacă” cu cuvântul “trebuie” şi vor să spună ceva de genul: “când ai cu adevărat credinţă, atunci Domnul trebuie să-ţi dea ceea ce ceri”. Un asemenea mesaj îl poate face să cadă în cea mai profundă depresie pe cel care vede că nu primeşte ceea ce a cerut şi să se întrebe dacă nu cumva totul este zadarnic şi dacă nu cumva binecuvântarea Domnului nu este pentru un om ca el. Ori, Domnul, în suveranitatea Lui şi în înţelepciunea Lui, poate ca pe unii dintre credincioşii Lui să-i scutească de anumite dureri şi să le “întindă hotarele”, iar altora poate să le dea dureri de care cei de mai înainte au fost cruţaţi. Un credincios adevărat primeşte aceste lucruri de la Domnul cu încrederea că, chiar dacă pe moment nu înţelege rostul suferinţelor, totuşi Domnul chiar prin suferinţe urmăreşte binecuvântarea Lui. Apostolul Pavel spune că Domnul nu a depărtat acel ţăruş în carne pentru ca să nu se îngâmfe datorită revelaţiilor deosebite pe care le-a avut. Şi, dacă era posibil ca până şi un apostol să îngâmfe, atunci cu stau lucrurile cu noi? Nu cumva Domnul face ca să avem parte de anumite suferinţe şi lipsuri tocmai pentru ca noi să simţim cât de mult depindem de El şi să nu ne îngâmfăm, adică să nu preţuim harul Lui şi să considerăm cumva că meritäm chiar mai mult de cât ne-a dat El prin bunăvoinţa lui?

Am văzut că, pe terenul creştinismului protestant, au răsărit nenumărate denominaţiuni, fiecare dintre ele accentuând câte un aspect din scriptură şi fiecare având ficţiunile ei favorite. Atunci, ce anume să poată menţine o unitate a bisericii, că doar “Dumnezeu nu este al dezordinii”? Ce autoritate să fie instituită pentru a menţine ordinea? S-a pornit de la 1 Timotei 6.11-12: “Dar tu, om al lui Dumnezeu, fugi de acestea şi urmăreşte evlavia, credinţa, daragostea, răbdarea, blândeţea Duhului. Luptă-te lupta cea bună a credinţei, apucă viaţa eternă la care ai fost chemat şi pentru care ai mărturisit buna mărturisire înaintea multor martori”. Foarte frumos! Dar de aici a pornit ficţiunea că există anumiţi oameni ai lui Dumnezeu, vase alese, cărora li s-a dat de către Dumnezeu funcţia de a conduce şi a fi lideri globali, biserica având astfel o succesiune neîntreruptă a conducerii. Nu este aceasta oare o versiune protestantă a “succesiunii apostolice” care este la baza Bisericii Catolice? Nu-i aşa că s-a întâmplat, încă o dată în decursul istoriei, ceea ce spunea Petru: “Câinele s-a întors la vărsătura lui, iar scroafa spălată la tăvălirea în noroi”? (v 2 Petru 2.22, în această situaţie “câinele” şi “scroafa” fiind omul carnal, a cărui fire păcătoasă are, de milenii, aceleaşi tendinţe). Această doctrină a fost expusă public şi susţinută oficial de către James Taylor din New-York în prima jumătate a secolului XX, căruia i-a urmat la conducere fiul său, James Taylor Jr. Potrivit viziunii acestor conducători, în această “succesiune divină”, primul ar fi John Nelson Darby! Însă Darby însuşi nici nu a gândit vreodată să fie vreun fel de lider mondial, aşa cum au susţinut cei doi Taylor, ci, în 1828, scria că “unitatea bisericii este unitatea Duhului, şi ea poate fi numai în cele care ţin de Duhul, prin urmare, ea poate fi realizată numai în oameni spirituali”. Deci, atenţie! Spunea “oameni spirituali”, adică la plural şi nu despre un om deosebit, cumva super-spiritual, cumva un fel de super-frate care să se constituie într-un fel de lider spiritual, aşa cum susţineau aceşti Taylor. şi Darby mai spunea că poporului lui

Dumnezeu trebuie “se încreadă în Domnul şi să facă acest lucru potrivit cu învăţătura Duhului Său şi să fie conformi cu chipul Fiului Său, prin viaţa de la Duhul” şi că “unitatea bisericii nu poate fi realizată înainte ca toţi membrii ei să aibă ca obiectiv gloria Domnului”. Deci, nici vorbă ca Darby să fi promovat un sistem bazat pe autoritatea unui lider suprem mondial, pe când James Taylor Sr. a introdus ideea că slujirea liderului are aceeaşi autoritate ca şi Scriptura. După Darby, în succesiunea născocită de ei ar fi James Butler Stoney (1814-1897), Frederick E. Raven (1837-1903), şi Charles Andrew Coates (1862-1945), după care a urmat James Taylor Sr. Dar nu merită să urmărim această mai în detaliu succesiune, după cum nu merită să urmărim în detaliu nici succesiunea papilor. Să vedem deci, pe scurt, ce fel de roade a adus această doctrină.

Ca orice lucru care a ajuns sub controlul omului carnal şi nu sub controlul Duhului Sfânt, nu se putea ca această “succesiune” să nu se compromită înaintea oamenilor. Astfel, în 1970 s-a iscat un scandal în legătură cu comportamentul lui James Taylor Jr. la Aberdeen, când s-a spus că, fiind sub influenţa alcoolului, el ar fi făcut avansuri unor soţii ale altor fraţi. Evident, liderul a respins aceste afirmaţii ca fiind minciuni, dar se poate oare ca un asemenea scandal să se işte fără să fi avut loc nimic necuviincios? Rezultatul a fost că apoi aceşti lideri au avut o grijă deosebită să se ascundă de presă şi să nu permită accesul presei la întrunirile lor, ci doar, din când în când să dea comunicate oficiale.

Dacă papalitatea menţinea ordinea prin groaza că Papa a primit “cheile raiului” de la apostolul Petru şi că a delegat clerului această autoritate de “a lega şi a dezlega”, să vedem în schimb prin ce mijloace îşi menţin autoritatea aceşti aşanumiţi “fraţi exclusivişti”. Principalele mijloace sunt familia, educaţia şi mijloacele financiare. De la vârsta şcolară copiii sunt educaţi în şcoli de-ale lor, nu în şcoli publice. Apoi, cei care nu au afaceri proprii sunt angajaţi de către cei care sunt patroni, astfel încât ei creează un sistem în care se izolează de cei care nu sunt “fraţi” de-ai lor şi în activitatea profesională, iar cei care sunt angajaţi ajung să depindă de organizaţia religioasă şi în ceea ce priveşte câştigarea pâinii zilnice. Când un tânăr doreşte o casă şi să se căsătorească, atunci organizaţia îi oferă o locuinţă şi îl sponsorizează, sigur, cu condiţia ca să ia de soţie o membră a organizaţiei, urmând ca apoi să “ramburseze datoria” în tot restul vieţii lui. Practic organizarea lor este aproape militară, iar disciplina lor se aseamănă în mare măsură cu o disciplină mânăstirească, cu diferenţa că nu trăiesc între zidurile unei mânăstiri. În schimb ei sunt ţinuţi într-un fel de robie prin pârghii financiare şi prin teama de excomunicare şi de persecuţia grozavă la care s-ar expune dacă ar exprima vreo opinie dizidentă.

Cum a reuşit vrăjmaşul, prin acest amestec, să compromită încă o dată adevărurile Scripturii redescoperite la începutul secolului al XIX-lea! Cât de trist este că, ori de câte ori aud numele lui Darby, unii să se gândească imediat la această organizaţie, ca şi cum el ar fi fost autorul ei, când el spunea: “recunosc slăbiciunea credinţei mele, dar caut în mod sincer îndrumare” şi “dacă am depăşit cumva măsura Duhului lui Isus Hristos, atunci voi primi mulţumitor mustrarea şi mă voi ruga lui Dumnezeu să fie uitat ceea ce am greşit” şi nicidecum nu a căutat să fie un lider mondial, ci doar a vestit adevărurile Scripturii pe care le-a redescoperit!

Şi în iudaism există opere mai recente în acest gen

Exista în mod special un text care prezenta mari dificultăţi pentru rabini, şi anume capitolul 53 din Isaia. Cine să fie oare acela despre care profetul spune că: “Totuşi Domnului I-a plăcut să-L zdrobească; L-a supus suferinţei. Dar, după ce Îşi va aduce sufletul Său o jertfă pentru vină, El va vedea o sămânţă, Îşi va lungi zilele şi plăcerea Domnului va prospera în mâna Lui”? (v. 10) Ei bine, cu ceva inventivitate, în a doua jumătate a secolului XX s-a găsit un răspuns şi la această mare întrebare. Astfel, cel despre care se spune că “ Domnului I-a plăcut să-L zdrobească” este poporul Israel. Doar nu a fost el zdrobit în decursul secolelor prin atâtea pogromuri, iar între 1933 şi 1945 naziştii au făcut peste şase milioane de victime din rândul lui? Iar după aceea poporul a “renăscut” şi a întemeiat statul Israel. Este vorba despre ceea ce în lumea întreagă este cunoscut sub numele de holocaust. Dar de unde provine acest termen? Provine de la cuvântul din traducerea Septuaginta a Vechiului Testament. Acest cuvânt a fost compus din – care înseamnă întreg şi – care înseamnă ars. Este vorba despre acea jertfă care, în traducerile în română, este numită “ardere de tot”, deci acea jertfă care era în întregime numai pentru Dumnezeu (în timp ce din alte jertfe mâncau preoţii şi chiar şi cel care aducea jertfa). În cartea Levitic este scris că este o jertfă “de mireasmă plăcută Domnului”. şi mai să zici că ar avea dreptate, pentru că pare să se potrivească atât de bine, nu? Doar poporul Israel a fost desemnat de nazişti ca fiind cauza tuturor relelor din lume, astfel încât “groapa lui a fost rânduită cu cei răi”. Şi totuşi, aceştia care susţin această teorie parcă nu ţin cont de faptul că în cartea Levitic este scris că jertfa de ardere de tot trebuia să fie un animal “fără cusur” sau “perfect”. Sigur că milioanele de victime din rândul evreilor au fost, în marea lor majoritate, ceea ce putem, pe bună dreptate, numi “oameni nevinovaţi”, adică cu nimic mai răi decât alţii din alte naţiuni, dar nu cred că s-ar putea spune că acele milioane de oameni au fost “perfecţi”. Şi apoi, dacă a fost o ardere (pentru că în cuptoarele de la Auschwitz, chiar au ars, în sensul cel mai propriu, aproximativ un milion de evrei), totuşi acea ardere nu a fost chiar “de tot”, pentru că, dacă ar fi fost să fie “de tot”, atunci naziştii şi-ar fi atins scopul de a-i extermina complet pe evrei, dar au mai rămas în lumea întreagă mai multe milioane de evrei, dintre care mulţi – mai ales din America, din Marea Britanie, Australia şi Noua Zeelandă - nu au trecut prin acest “holocaust”. Şi apoi, cum se face că în Isaia 53 este scris clar că o singură persoană suferă şi moare şi apoi trăieşte? Nu cumva aceasta nu prea se potriveşte cu teoria că este vorba de un popor? Se potriveşte oare ca despre poporul Israel să se spună: “Dar El era străpuns pentru fărădelegile noastre, zdrobit pentru nelegiuirile noastre. Pedeapsa care ne dă pacea era asupra Lui şi prin rănile Lui suntem vindecaţi”? Adică cum? Cine oare poate fi vindecat prin rănile poporului evreu? Şi apoi, dacă este să considerăm că ar fi vorba de poporul Israel, atunci cum oare: “Robul Meu cel drept va îndreptăţi pe cei mulţi şi va purta nelegiuirile lor”? Pe cine oare a “îndreptăţit” genocidul împotriva evreilor? Nu spun că cineva ar fi sau ar fi trebuit să fie îndreptăţit pentru acest genocid, nici nu gândesc că aceia care au fost condamnaţi la moarte pentru acel genocid s-ar fi cuvenit cumva să fie iertaţi, dar nu se poate să nu constat că acele crime în masă nu au îndreptăţit pe nimeni. Iată deci mai multe indicii că această teorie este o ficţiune. şi, aşa cum ştiu toţi cei care se mărturisesc creştini - indiferent din ce denominaţiune ar fi ei - şi au citit măcar o dată acest text, numai Isus este Acela care a împlinit întocmai ceea ce este scris în acest text. Isus este “Mielul lui Dumnezeu care ridică păcatul lumii”, omul perfect, în care Dumnezeu Îşi găseşte toată plăcerea şi singurul care S-a dat pe sine Însuşi ca ardere de tot. Această interpretare este susţinută si de alte texte din Vechiul Testament, cum ar fi cel din capitolul 12 din Zaharia, unde este scris că familia casei lui David (seminţia din care au fost regii Israelului) şi familia casei lui Levi (din care sunt preoţii) şi locuitorii Ierusalimului “ vor privi spre Mine, Acela pe care L-au străpuns; şi vor boci pentru El, cum boceşte cineva pentru singurul lui fiu, şi se vor amărî pentru El, cum este cineva în amărăciune pentru întâiul său născut” (v Zaharia 12.10-14). Şi, de asemenea, citind Psalmul 22, nu se poate să nu recunoaştem, printre metafore, descrierea clară a morţii prin crucificare – “Mi-au străpuns mâinile şi picioarele” -, care corespunde bine cu ceea ce spune Zaharia. Cum altfel să înţelegem decât că rămăşiţa credincioasă a lui Israel va recunoaşte că Isus, acela pe care strămoşii lor L-au străpuns, este Mesia pe care-L aşteptau ei, şi de aceea vor plânge?

Acei rabini care susţin această teorie a holocaustului (nu neg genocidul împotriva evreilor şi nici nu pot face altceva decât să condamn acest genocid, dar nu pot fi de acord nu această semnificaţie pe care rabinii o atribuie genocidului) par să nu ţină cont de ceea ce le spunea însuşi Moise, în care ei se încred, în cartea Deuteronom: “Să ştii că nu pentru dreptatea ta îţi dă Domnul, Dumnezeul tău, această ţară bună ca s-o stăpâneşti, pentru că tu eşti un popor cu grumazul înţepenit” (9.6). Apoi, printre ultimele cevinte ale lui Moise au fost următoarele: “Luaţi cartea aceasta a legii şi puneţi-o alături de chivotul legământului Domnului Dumnezeului vostru, ca să fie acolo ca mărturie împotriva ta. Pentru că eu cunosc răzvrătirea ta şi grumazul tău înţepenit. Iată, încă fiind eu viu cu voi, astăzi, v-aţi răzvrătit împotriva Domnului şi cu cât mai mult după moartea mea!” (Deuteronom 31.27). Adică Domnul a ales poporul Israel pentru a-şi arăta bunătatea faţă de ei, dar această alegere nu se bazează nicidecum pe faptul că ei ar avea nişte calităţi care i-ar face să fie mai buni decât alte popoare. Deci nimic de natură să încurajeze mândria naţională a acestor farisei ai zilelor noastre.

Consider că următoarele fapte arată destul de clar care sunt roadele naţionalismului născut din această interpretare cu privire la holocaust. Magen David Adom – ceea ce este echivalentul Crucii Roşii în statul Israel – refuză să accepte sângele donat de cetăţenii israelieni originari din Etiopia. Dacă ar fi fost vorba ca acei cetăţeni israelieni să dorească să aibă anumite funcţii religioase, atunci, potrivit legii date prin Moise, aşa ceva ar fi fost inacceptabil pentru că erau urmaşi ai unor familii mixte, nu ai unei familii pur evreeşti, dar în această situaţie era vorba doar de sânge pentru transfuzii, din acela care doar ajută menţinerea în viaţă pentru un timp a celor care au avut o hemoragie puternică fără a modifica cumva nici anatomia, nici fiziologia, nici spiritualitatea celui care primeşte acea transfuzie. şi nici nu s-a pus problema ca sângele să fie testat că nu este purtător de boli, ci a fost refuzat numai pentru că era de la etiopieni, ca şi cum aceia nu ar fi fost “curaţi” potrivit legii ceremoniale şi i-ar fi “întinat pe evreii puri”. Nu s-ar părea că aceia care procedează aşa nu iau aminte la ceea ce le spunea Moise: “Să iubiţi pe străin, pentru că aţi fost străini în ţara Egiptului”? (Deuteronom 19.11) şi aceasta cu atât mai mult cu cât acei străini se supun legilor statului Israel şi chiar au fost în serviciul militar pentru apărarea statului Israel! Sigur că poporul Israel va avea parte de binecuvântări deosebite din partea Domnului, dar acest naţionalism şi rasism este ceva contrar nu numai democraţiei ci şi spiritului Scripturii, iar Ioan Botezătorul spunea: “Faceţi deci rod vrednice de pocăinţă; şi nu vă gândiţi să ziceţi în voi înşivă: «Avem pe Avraam ca tată!»; pentru că vă spun că Dumnezeu poate din pietrele acestea să ridice copii lui Avraam” (Matei 3.8-9) şi apostolul Pavel spunea: “nu copiii cărnii (deci nu neapărat toţi cei din familii pur evreeşti) sunt copii ai lui Dumnezeu” (v Romani 9.6-13). Iată deci, cum omul carnal, având o fiere păcătoasă, atât în iudaism cât şi în creştinism, nu poate decât să se îngâmfe şi să se mândrească faţă de alţii atunci când Dumnezeu Îşi arată bunătatea şi dragostea Lui faţă de el! Dar, cu toate acestea, prin harul său, Domnul şi-a păstrat, în orice epocă istorică, o rămăşiţă credincioasă, chiar dacă aceasta nu s-a făcut cunoscută prin fapte remarcabile, de natură să fie consemnate de istorici, şi chiar dacă acea rămăşiţă credincioasă nu s-a bucurat de lumina deplină a harului Său, ci doar o slabă sclipire a lui.

Dar şi credincioşii pot produce bible-fiction

Este posibil ca un credincios să producă bible-fiction? Nu am spus doar că ficţiunile pe teme biblice sunt produse de oameni care se mărturisesc creştini dar nu sunt născuţi din nou? Da, dar nu este numai aşa. Este totuşi posibil ca, datorită unei anumite educaţii combinate cu anumite tradiţii moştenite, un credincios adevărat să susţină ficţiuni care se abat de la Scriptură. Este destul de dificil să găsim exemple clare în acest sens deoarece am spus că “Domnul îi cunoaşte pe ai săi” şi noi nu avem mijloace prin care să putem aprecia corect credinţa din inima cuiva, pe care doar Domnul o poate cunoaşte. În schimb, la anumite persoane – în special la personalităţi remarcabile -, putem vedea suficiente fapte şi comportamente care nu prea s-ar putea explica altfel decât printr-o credinţă puternică în Domnul Isus. Cele mai clare exemple că până şi credincioşii adevăraţi pot susţine ficţiuni care se abat de la Scriptură sunt date chiar în Scriptură.

De exemplu, celor doisprezece ucenici, pe care i-a ales ca apostoli, Domnul le-a spus: “Iată, ne suim la Ierusalim şi toate cele scrise prin profeţi despre Fiul Omului se vor împlini. Pentru că El va fi dat în mâinile naţiunilor şi va fi batjocorit şi va fi insultat şi va fi scuipat şi Îl vor biciui şi Îl vor omorî şi a treia zi va învia” (v Luca 18.31-33), dar imediat după aceea evanghelistul spune că “ei n-au înţeles nimic din acestea; şi cuvântul acesta le era ascuns şi nu cunoşteau cele spuse”. şi Domnul Isus le-a spus cel puţin în trei rânduri că avea să moară (Luca 9.21-22, 9.44-45, 18.31-33, v şi Matei 16.21-22, 18.22-23, 20.17-19 şi Marcu 8.31-3, 10.30-32 şi 11.32-34). De ce nu au înţeles? Sigur că nu pentru că erau nişte cuvinte pe care să trebuiască să le explice cineva, nici pentru că frazele erau deosebit de complicate, ci este clar că nu au înţeles pentru că ei gândeau cu totul altceva. Gândeau că El era Mesia, ceea ce este corect, dar nu gândeau că Mesia trebuie să moară şi apoi să învieze. şi nu era printre ei Petru, care făcuse acea mărturisire minunată: “Tu eşti Hristosul, Fiul Dumnezeului cel viu”, căruia Domnul îi spusese “ferice de tine, Simone, fiul lui Iona, pentru că nu carnea şi sângele ţi-au descoperit aceasta, ci Tatăl Meu care este în ceruri”? Sigur că, cu excepţia lui Iuda Iscarioteanul – despre care Domnul însuşi a spus că era “un drac” şi “fiul pierzării” -, toţi ceilalţi dintre cei doisprezece aleşi de Domnul erau credincioşi adevăraţi, născuţi din nou, care-şi găseau plăcerea în Domul Isus. Dar ei aveau ficţiunea favorită că Mesia urma în scurt timp să fie regele lui Israel şi că ei aveau să fie miniştrii Lui şi chiar ajunseseră să se certe între ei care să fie mai mare (v Matei 20.20-28, Marcu 9.34, 10.35-45 şi Luca 10.46, şi 22.24). În afară de cuvintele clare ale Domnului, nu aveau ei oare capitolul 53 din Isaia care arată atât de clar că Mesia trebuie să moară şi apoi să învieze? Dar erau învăţaţi altfel şi nimeni din Israel din acea vreme nu ar fi gândit că Mesia trebuie să moară şi apoi să învieze şi că, după înviere, El va veni abia după mai bine de două mii de ani pentru a-şi lua împărăţia. Iar când Domnul a înviat, nu ni se spune că ucenicilor Lui nu le-a venit să creadă? şi aceasta cu toate că El le spusese dinainte, şi încă în mai multe rânduri, că urma să învieze. Iată deci că până şi nişte credincioşi născuţi din nou pot avea nişte ficţiuni extrem de dragi inimii care nu corespund Scripturilor. Dacă aceasta s-a întâmplat chiar şi cu apostolii Domnului, cu atât mai mult s-a întâmplat ca, de-a lungul secolelor, alţi credincioşi să susţină anumite ficţiuni care sunt contrare unor învăţături clare ale Scripturii. Poate va spune cineva: “Dar atunci ei nu primiseră Duhul Sfânt, care a coborât ulterior, la cincizecime, pentru a locui în credincioşi, formând astfel biserica”. Da, aşa este, dar, cu toate acestea cuvintele Domnului erau extrem de clare şi nu cred că ar mai fi fost nevoie de o revelaţie deosebită pentru ca ei să şi le poată însuşi. Dar putem vedea că, chiar şi după coborârea Duhului Sfânt, până şi apostolii au mai ţinut încă destul de mult la anumite lucruri cu care erau obişnuiţi şi că Domnul a trebuit să lucreze mult la inimile lor.

De exemplu, în capitolul 10 din Faptele apostolilor, Domnul i-a spus de trei ori lui Petru “înjunghie şi mănâncă”, şi de fiecare dată Petru a răspuns “nicidecum Doamne, pentru că niciodată n-am mâncat ceva întinat sau necurat”, cu toate că, imediat după primul răspuns al lui Petru, Domnul i-a spus “ce a curăţit Dumnezeu tu să nu numeşti întinat”. Atât de mare putere avea obişnuinţa şi tradiţia! Dar Domnul s-a îngrijit ca apostolul său să facă voia Lui şi să nu transmită mai departe lucruri contrare voinţei Lui.

Şi acesta nu a fost un caz izolat, ci în Faptele apostolilor, înainte de înălţarea Lui, Domnul le-a spus ucenicilor Săi: “veţi fi martorii Mei atât în Ierusalim, cât şi în toată Iudeea şi Samaria şi până la marginea pământului” (v Fapte 1.6-9), dar ucenicii au rămas încă destul de mult timp la Ierusalim, fiind ataşaţi de cetatea sfântă tradiţională şi nu au dus evanghelia mai departe decât după ce persecuţia i-a obligat să fugă de acolo. În capitolul 8 ni se spune că “în afară de apostoli toţi au fost împrăştiaţi”, adică apostolii au rămas în continuare la Ierusalim. Să fie oare bine că nu au plecat în toată lumea pentru a vesti evanghelia, cum le spusese Domnul: “Mergeţi în toată lumea şi vestiţi evanghelia la toată creaţia”? (Marcu 16.15) Iată cum tradiţia, obişnuinţa şi anumite gânduri proprii îl pot face chiar şi pe un credincios adevărat, care are Duhul Sfânt, să nu fie întotdeauna aşa cum i-ar place Domnului să fie. Dar Domnul, prin Duhul, s-a îngrijit ca în acele zile de început, apostolii Săi să nu transmită altora ficţiuni, astfel încât, în capitolul 15 din Faptele apostolilor vedem că ei au transmis credincioşilor din alte naţiuni că nu este necesar să se circumcidă, nici să ţină legea, aşa cum erau tradiţiile iudaice, încă scumpe inimilor lor (v şi Fapte 21.17-26).

Dar, după ce apostolii nu au mai fost pe pământ, în biserică au fost introduse tot felul de lucruri care se abat de la Scriptură, şi, în mod trist, unele dintre aceste învăţături care se abat de la Scriptură au fost susţinute chiar de oameni credincioşi, care însă nu au fost în totul conduşi de Duhul Sfânt, ci în unele lucruri au procedat potrivit inteligenţei omeneşti. Astfel, pentru ca să nu mai fie certuri şi grupări angajate în dispute (v 1 Corinteni 1.10-16), soluţia omenească a fost ca un episcop să fie autoritatea căruia toţi dintr-o adunare să i se supună, că doar “Dumnezeu nu este al dezordinii”. Însă s-ar părea că destul de curând credincioşii au pierdut din vedere că, în epistolele sale, Pavel, de fiecare dată când este vorba de bătrânii adunării sau de episcopi vorbeşte la plural şi nu la singular, ca şi când o anumită adunare ar trebui să aibă un singur episcop. Şi Pavel mai spune că “dacă doreşte cineva slujba de supraveghere (adică episcopie), bună lucrare doreşte” (v 1 Timotei 3.1-10). Deci apostolul nu spune că o adunare ar fi ca un fel de organizaţie în organigrama căreia este prevăzut să fie un post de episcop şi nu mai multe, ci că episcopia este o slujbă în care se poate angaja cineva care doreşte să slujească celorlalţi şi care duce o viaţă morală, neavând anumite defecte care l-ar descalifica de la a face acest gen de slujbă. Şi într-o asemenea slujbă, cineva s-ar cuveni să se angajeze prin Duhul Sfânt, ca dovadă fiind ceea ce le spunea apostolul Pavel bătrânilor din Efes: “luaţi aminte la voi înşivă şi la toată turma în care v-a pus Duhul Sfânt supraveghetori”. Însă, cum, în urma lucrării celui rău de a semăna neghină, în biserici au ajuns să fie din ce în ce mai mulţi oameni care mărturiseau credinţa în Domnul Isus dar nu erau născuţi din nou, şi, deci, nu aveau Duhul Sfânt, s-a ajuns la credinţa populară că Duhul Sfânt este numai pentru o elită dintre creştini şi nu-L poate avea orice credincios, această credinţă populară greşită fiind întemeiată pe convingerea că toţi cei care mărturisesc numele Domnului chiar sunt “ai Săi”. De aici următorul pas fost constituirea clerului şi a funcţiilor clericale ca un fel de posturi într-o organigramă. şi, cum clerul era privit ca fiind o elită, mai mulţi oameni care nu aveau naşterea din nou, mânaţi de ambiţiile caracteristice firii păcătoase, au dorit să facă parte din acea elită, şi aşa s-a ajuns la ceea ce le-a spus Pavel acelor bătrâni din Efes: “după plecarea mea vor intra între voi lupi îngrozitori, care nu cruţă turma, şi dintre voi înşivă se vor ridica oameni vorbind lucruri stricate ca să-i atragă pe ucenici după ei” (v Fapte 20.28-30). S-a ajuns ca în biserică să fie ordine, dar nu şi pace, sufletele fiind chinuite de groaza că nu au făcut suficiente fapte bune pentru a scăpa de iad. Cei care au gândit să facă ordine prin mijloacele inteligenţei omeneşti pare-se că au pierdut din vedere că versetul din 1 Corinteni spune “nu este un Dumnezeu al dezordinii, ci al păcii” şi, în final, s-a ajuns să se piardă puterea Duhului Sfânt în lucrările din biserică, ca slujbele să fie făcute de oameni puşi în funcţie de alţi oameni în loc să fi fost puşi de Duhul Sfânt, ca acele funcţii să fie deseori ocupate de oameni care s-au luptat prin toate mijloacele omeneşti pentru a le câştiga, şi ca sufletele – da, nici chiar sufletele credincioşilor adevăraţi - să nu aibă pace. Iar faptele acelor “lupi îngrozitori, care nu cruţă turma”, consemnate de istorici, Îl dezonorează pe Domnul Isus şi fac de ruşine numele de creştin.

A venit apoi reforma, care a adus o rază de lumină sufletelor din întuneric. După ce a fost chinuit de multe nelinişti în legătură cu mântuirea sufletului său şi după ce a încercat tot ceea ce în acea epocă se zicea a fi cea mai înaltă sfinţenie şi dăruire pentru Dumnezeu şi sufletul i-a rămas tot însetat, prin versetul “cel drept va trăi prin credinţă”, în mintea şi în inima lui Luther a pătruns o rază de lumină. Acest verset dintr-unul dintre profeţii mici ai Vechiului Testament este totuşi citat în trei rânduri de apostolul Pavel (Habacuc 2.4, citat în Romani 1.17, Galateni 3.11 şi Evrei 2.4), de fiecare dată accentul fiind pus pe un alt aspect, cam aşa cum o piatră preţioasă dă reflexe diferite în funcţie de unghiul din care lumina cade asupra ei. Deci, omul este socotit drept nu pentru că respectă cu stricteţe anumite rânduieli (pe care le poate respecta de teamă, în timp ce sufletul lui tânjeşte după alte lucruri, aşa cum putem vedea, de exemplu, la fratele fiului risipitor din Luca 15), ci este îndreptăţit prin credinţă. Apoi, a trăi nu ţine de a face fapte mari, nici de a te supune la ritualuri religioase, ci de a avea credinţă. şi prin scrierile lui Luther, care au putut fi multiplicate cu ajutorul tiparniţei, această lumină s-a răspândit rapid nu numai în toată Germania, ci chiar în toată Europa. Unii ar putea invoca faptul că în reformă factorul hotărâtor au fost interesele nobililor germani de a ieşi de sub stăpânirea clerului catolic. Dar, în 1521, în când a fost chemat să se prezinte înaintea Dietei de la Worms, Luther era un călugăr excomunicat şi nici o personalitate importantă nu se oferise să-l sprijine, ci se bucura doar de simpatia a zeci de mii de suflete care fuseseră eliberate de teama prin care clerul catolic îi ţinea în robie. Complet singur s-a prezentat înaintea acelora care cu un secol îl arseseră pe rug pe Ian Huss. Nu este aceasta o credinţă rar întâlnită, o credinţă care trece în mod clar dincolo de lucrurile văzute ale acestei lumi şi se ataşează de Hristos, omul înălţat la dreapta lui Dumnezeu? Abia după ce Luther şi-a susţinut credinţa în acel tribunal şi nu a retractat, mai mulţi nobili germani i-au oferit sprijinul şi abia la câţiva ani după Dieta de la Worms s-a constituit coaliţia nobililor protestanţi. În aceste condiţii, se mai poate oare nega că Luther s-a arătat credincios Domnului? şi, totuşi, cu toată această credinţă vie, pe care a primit-o, în mod clar, prin nimic altceva decât prin cuvântul lui Dumnezeu, Luther a avut şi el o ficţiune preferată. Aceasta a fost, foarte probabil, un fel de reminescenţă din cele cu care se obişnuise în anii cât a fost catolic, când luând din ostia de la mesă a auzit în nenumărate rânduri fraza: “Corpus Domini nostri Iesu Cristi custodiat animam meam in vitam aeternam” (Trupul Domnului nostru Isus Hristos să păstreze sufletul meu spre viaţa eternă). şi, apoi, nu a spus însuşi Domnul: “Acesta este trupul Meu”? (Luca 22.19, v şi Matei 26.26 şi Marcu 14.22) Aşa că, în mintea lui Luther a rămas ideea că pâinea pe care o frâng creştinii în amintirea Domnului ar fi – cum oare? – trupul Domnului. El nu susţinea, aşa cum făceau catolicii, că preotul face o minune prin care transformă pâinea şi vinul în trupul şi sângele lui Hristos, ci că acea pâine ar fi cumva trupul lui Hristos. Cu toate că Zwingli, care primise şi el, cam în acelaşi timp, aceeaşi lumină cu privire la mântuirea sufletului, înţelesese corect că pâinea şi vinul sunt nişte simboluri şi nu sunt literal trupul şi sângele lui Hristos, Luther a susţinut cu îndărătnicie “acesta este trupul Meu”, refuzând să admită deosebirea între sensul figurat şi cel propriu, cu toate că Zwingli a prezentat exemple de situaţii când Domnul a folosit metafore, cum ar fi “Eu sunt calea”, “Eu sunt uşa oilor”, “Eu sunt viţa”. şi acest ataşament al lui Luther faţă de acea ficţiune l-a făcut să se împotrivească cu îndârjire şi să respingă orice argumente logice din scriptură că pâinea şi vinul sunt doar nişte elemente simbolice, ceea ce a dus la prima ruptură între cei care au ieşit din comuniunea bisericii catolice. Astfel, din cauza că un credincios adevărat a susţinut cu încăpăţânare o ficţiune, a ajuns protestantismul, chiar de la prima generaţie, să fie luat în derâdere de catolici pentru că duce la dezbinări.

Dacă Luther, prin intermediul căruia întunericul evului mediu a început să se risipească, s-a remarcat printr-o singură ficţiune, alţi credincioşi se remarcă prin ficţiuni mult mai elaborate. Calvin, marele reformator, prin harul lui Dumnezeu a redescoperit faptul că “dacă cineva nu este născut din apă şi din Duh nu poate intra în împărăţia lui Dumnezeu” (v Ioan 3). A înţeles că omul, ca urmaş al lui Adam, a moştenit o fire

păcătoasă, care nu poate fi cu nici un chip plăcută Domnului, aşa că un om trebuie să se nască din nou pentru a putea fi în comuniune cu Dumnezeu, iar această naştere din nou este o lucrare a Duhului lui Dumnezeu prin cuvântul lui Dumnezeu şi nu este ceva pe care să-l poată realiza omul. Sub aspect spiritual, omul este “mort în păcate şi fărădelegi”, şi numai Dumnezeu, printr-o lucrare tainică îl poate aduce la viaţă.

Dar Calvin nu a făcut nici o deosebire între ceea ce este “împărăţia lui Dumnezeu” şi biserică. Nu a înţeles că biserica a luat naştere la cincizecime, odată cu coborârea Duhului Sfânt, pentru că el spunea: “nici un moment de la începutul lumii, Domnul nu a fost fără Biserica Lui, şi niciodată nu va fi fără ea până la împlinirea tuturor lucrurilor”. Şi: “Biserica este împărăţia lui Hristos, iar El domneşşte numai prin Cuvântul lui”. Nu a reţinut din Scriptură că Hristos chiar va veni pe pământ pentru a institui o guvernare imperială timp de o mie de ani, ci chiar era total opus ideii că va fi o împărăţie de o mie de ani. În concepţiile lui, împărăţia lui Hristos era numai una spirituală, deoarece el spunea: “trebuie să fim atenţi la particularitatea profeţilor că, atunci când vorbesc despre împărăţia lui Hristos, ei prezintă binecuvântări exterioare ca simboluri ale binecuvântărilor spirituale”. şi: “Hristos este numit «Prinţul păcii» (Isaia 9.6) pentru că el calmează toată agitaţia conştiinţelor”. Adică, cumva, el “spiritualiza” tot ce au scris profeţii, şi, deşi este scris clar “Israel”, el înţelegea “biserica”, iar pacea pe pământ între naţiuni (v Isaia 2.2-4, 65.18-25) el o interpretează ca “pacea conştiinţelor”, iar rodnicia pământului şi belşugul material îl interpretează ca “binecuvântări spirituale”. şi dacă ficţiunile s-ar limita numai la atât!

Ceea mai serioasă eroare a lui Calvin, care-l face şi să fie urât de mulţi este teoria cu privire la predestinare, este cuprinsă în celebra lui lucrare “Instituţiile creştine”, fiind este enunţată pe scurt prin următoarele fraze: “mântuirea le este oferită spontan unora, în timp ce alţii nu au nicidecum acces la ea” şi “acea predestinare prin care Dumnezeu înfiază pe unii pentru speranţa vieţii şi le dă altora moartea eternă, nici un om evlavios nu se încumetă să o simplifice sau să o nege”. Această teorie cu privire la predestinare el şi-o întemeiază pe versetele din Romani 8: “pe aceia pe care i-a cunoscut dinainte, i-a şi rânduit dinainte să fie asemenea chipului Fiului Său, pentru ca El să fie Cel întâi-născut între mulţi fraţi. Iar pe cei pe care i-a rânduit dinainte, pe aceştia i-a şi chemat; şi pe cei pe care i-a chemat, pe aceştia i-a şi îndreptăţit; iar pe cei pe care i-a îndreptăţit, pe aceştia i-a şi glorificat” (8.29-30). Şi el susţine că nu este cazul ca predestinarea să fie considerată ca fiind rezultatul faptului că Dumnezeu i-a cunoscut dinainte. Ori, dacă ar fi să considerăm că Dumnezeu are plăcerea ca pe unii să-i predestineze pierzării, atunci ar însemna că un credincios adevărat s-ar cuveni chiar să se bucure că unii merg la pierzare, din vreme Dumnezeu Însuşi a găsit plăcere de la început să-i trimită la moartea eternă. Dar, atunci cum s-ar potrivi aşa ceva cu sentimentele pe care le exprimă Domnul Isus în faţa necredinţei? De exemplu: “Ierusalime, Ierusalime, cetate care omoară pe profeţi şi ucide cu pietre pe cei trimişi la ea! De câte ori am vrut să adun pe copiii tăi cum îşi adună o găină puii sub aripi, şi n-aţi vrut!” (Matei 23.37, Luca 13.34) Sau sentimentele apostolului Pavel faţă de cei din poporul său: “Spun adevărul în Hristos, nu mint, conştiinţa mea mărturisind împreună cu mine în Duhul Sfânt, că am mare întristare şi necurmată durere în inima mea, pentru că aş fi dorit să fiu eu însumi anatema de la Hristos, pentru fraţii mei, rudele mele după carne, care sunt israeliţi, ale cărora sunt: înfierea, şi gloria, şi legămintele, şi darea legii, şi slujba, şi promisiunile...”? (v Romani 9.1-5). Dacă, hai să admitem că apostolul Pavel ar fi avut o slăbiciune nepotrivită, fiind credincioşi totuşi în nici un caz nu putem admite că Domnul Isus ar fi avut vreodată vreo atitudine care să nu fi fost în acord cu voia lui Dumnezeu. În aceste atitudini, nu vedem oare cum apostolul Pavel îl imită pe Domnul? Şi, atunci, nu se cuvine pentru un credincios, cu privire la sentimentele pe care să le aibă faţă de necredincioşi, să urmeze îndemnul apostolului Pavel: “fiţi imitatori ai mei, cum şi eu sunt al lui Hrisots” (1 Corinteni 11.1). Dar, atunci, cum este cu această “predestinare”, că doar chiar în greaca în care este scris Noul Testament este folosit termenul , care are în mod clar această semnificaţie? Întâi să reţinem că se spune că Domnul “i-a cunoscut dinainte”, prin care s-ar înţelege că a ştiut cum aveau să răspundă la chemarea Lui. Şi, deşi ştia că ei nu aveau să-L primească, totuşi Domnul a făcut toate eforturile pentru a-i determina să se pocăiască, dar ei nu au vrut. Adică Domnul doreşte să dea oricui mântuirea şi viaţa eternă, numai că unii refuză cu încăpăţânare. Aşa a fost cu mulţi dintre cei de la Ierusalim şi aşa le-a spus apostolul Pavel iudeilor din Antiohia Pisidiei: “Vouă trebuia să vi se vestească întâi Cuvântul lui Dumnezeu; dar, fiindcă voi îl respingeţi şi vă judecaţi voi înşivă nevrednici de viaţa eternă, iată, ne întoarcem spre naţiuni” (Fapte 13.46). Deci credinciosul trebuie să vestească evanghelia şi să dorească şi el, ca şi Domnul, ca orice suflet să fie mântuit. Să mai revenim la versetul: “Domnul îi cunoaşte pe cei care sunt ai săi”. Nu spune oare aceasta că un credincios nu se cuvine să se preocupe cu predestinarea unora sau a altora? Doar Pavel spune clar “Domnul cunoaşte” şi nu spune nici “eu cunosc”, nici “voi veţi cunoaşte”. Iar dacă cineva, auzind evanghelia, respinge oferta harului nespus de mare al lui Dumnezeu şi doreşte altceva, atunci el este vinovat şi nu Dumnezeu pentru că “l-a predestinat”. Dacă cineva care se mărturiseşte a fi credincios se ocupă cu predestinarea, nu înseamnă oare aceasta o mulţumire de sine când gândeşte că el este predestinat la glorie şi o indiferenţă rece, ba poate chiar dispreţ, când gândeşte că aceia care nu primesc imediat mesajul evangheliei, sub forma în care îl prezintă el, sunt predestinaţi la pierzare? Cât a insistat Domnul Isus faţă de cei din poporul său? şi aceasta chiar ştiind exact care aveau să fie rezultatele. şi cât a insistat apostolul Pavel să vestească evanghelia la orice om? Nu se cuvine atunci să urmăm acest exemplu, iar cu privire la predestinare să nu ne preocupăm în prezent, ştiind că vom cunoaşte exact cum este aceasta atunci când vom fi alături de Domnul Isus în glorie? Cu privire la această naştere din nou – despre care Calvin a înţeles corect -, mi reamintim încă o dată că: “Vântul suflă încotro vrea şi-i auzi vuietul, dar nu ştii de unde vine şi unde se duce: aşa este oricine este născut din Duhul” (Ioan 3.8). Adică numai Domnul cunoaşte cum decurge acest proces tainic, şi, fiind o naştere “din apă şi din Duh”, ceea ce poate face un credincios spre a ajuta la această naştere din nou este să folosească cu fidelitate “apa”, adică Cuvântul lui Dumnezeu, rămânând ca Duhul să realizeze acea transformare a celui care aude evanghelia. Iar, dacă de la sămânţă până la naşterea normală în carne, timp de nouă luni, au loc o mulţime de transformări minunate, pe care nici chiar ştiinţa actuală nu a reuşit să le înţeleagă deplin, când este vorba de naşterea din nou nu putem şti nici ce anume transformări presupune ea, nici cât la cât timp se va produce după ce a fost semănată sămânţa cea bună a Cuvântului lui Dumnezeu. “Dimineaţa seamănă-ţi sămânţa şi seara nu lăsa să ţi se odihnească mâna; pentru că nu ştii care va reuşi: aceasta sau aceea sau dacă amândouă vor fi la fel de bune” (Eclesiastul 11.6) şi socoteşte un har să fii colaborator al lui Dumnezeu (v 1 Corinteni 3.6-9).

Cu privire la producţiile credincioşilor în genul bible-fiction merită să avem în vedere ceea ce ni se spune în cartea Eclesiastul: “Muştele moarte fac să miroasă şi să fermenteze untdelemnul făcătorului de mir; tot aşa puţină nebunie este mai grea decât înţelepciunea şi onoarea” (10.1). Adică poate fi untdelemn veritabil, de cea mai bună calitate, poate fi o lucrare prin Duhul Sfânt, dar apoi puţin din firea omenească marcată de păcat poate strica totul.

Cum recunoaştem ceea ce aparţine genului bible-fiction?

Dacă am văzut că până şi credincioşii pot ajunge să amestece ficţiuni cu adevărurile Scripturii, ajungând în final la neadevăruri, atunci cum să ne păzim pentru a nu ajunge să avem imagini false cu privire la voia Domnului şi să încercăm să trăim conform unor ficţiuni?

Apostolul Pavel îi scria lui Timotei “Să ai un model de cuvinte sănătoase, cele pe care le-ai auzit de la mine, în credinţa şi dragostea care sunt în Hristos Isus. Lucrul bun încredinţat ţie păstrează-l prin Duhul Sfânt care locuieşte în noi” (2 Timotei 1.13-14). Cuvântul ar fi “model” sau

“schiță”. În sensul de a avea întâi de toate o imagine de ansamblu cu privire la planul lui Dumnezeu. Această imagine de ansamblu o putem avea citind Scriptura în întregime şi având dorinţa de a ne supune ei, nu luând câte un fragment pentru a ne sprijini anumite gânduri şi afirmaţii de-ale noastre. Luând, în mod convenabil, câte un verset de pe undeva, desprins din context, un om abil poate ajunge să “dovedească orice din Scriptură”, şi, după cum am văzut, aşa s-au născut toate producţiile din genul bible-fiction. şi nu este numai o învăţătură (cum ar fi, de exemplu, un obiect de studiu într-o universitate), ci, împreună cu aceasta sunt şi “credinţa şi dragostea care este în Isus Hristos”. Iar acest “model” poate fi păstrat doar prin “Duhul Sfânt care locuieşte în noi”, adică doar de un credincios născut din nou.

Totuşi, cum poate un credincios nu prea învăţat să se păzească pentru a nu ajunge să urmeze învăţături false, când Domnul a spus: “falşi profeţi vor face semne mari şi minuni ca să amăgească, dacă este posibil, chiar pe cei aleşi”? (Matei 24.24) Cu privire la credincioşii săi, Domnul spune: “Oile Mele aud glasul Meu şi Eu le cunosc şi ele mă urmează. Eu le dau viaţa eternă şi nicidecum nu vor pieri, niciodată şi nimeni nu le va smulge din Mâna Mea” (Ioan 10.27-28). Adică un credincios nu trebuie neapărat să aibă studii înalte sau un coeficient de inteligenţă deosebit de ridicat, ci, fiind credincios, el recunoaşte glasul Păstorului cel Bun.

Şi totuşi, ce anume principii ar fi să urmăm pentru a nu ajunge să susţinem ficţiuni care nu sunt în acord cu Scriptura? J. N. Darby spunea: “Nu se pune problema că în Cuvântul lui Dumnezeu nu sunt lucruri adânci, dar, dacă îl cercetăm cu harul Lui şi cu Duhul Lui, adevărul este clar pentru noi la suprafaţă. Trebuie să ne bazăm pe El. Smântâna bună este la suprafaţă. Nu că nu se cuvine să studiem, dar când primim adevărul de la Dumnezeu, atunci el este la suprafaţă, iar până atunci trebuie să aşteptăm ca El să ne înveţe”. Ceea ce înseamnă că filozofia omenească şi metafizica nu sunt de natură să ne ajute, ci mai curând să ne încurce.

Şi, cu privire la sensurile unui text din Scriptură, aş mai adăuga: dacă cel mai direct sens al unui cuvânt din Scriptură nu conduce la ceva imposibil din punct de vedere logic – nu mă refer la ceva care nu se poate explica prin ştiinţa omenească, ci la ceva care ar fi absurd -, atunci nu trebuie să căutăm un sens mai adânc. Dacă sensul propriu al unor versete nu conduce la ceva absurd, atunci să nu-l respingem pentru a căuta un sens figurat (posibil unul care corespunde mai bine unei dispoziţii pe care o avem noi sau unor tradiţii şi uzanţe). Dacă Cuvântul spune “Israel”, atunci nu se cuvine ca, printr-un fel de procedeu de alchimie spirituală (dacă în alchimia cu materiale se putea vedea clar că plumbul nu devenea aur, în schimb, în domeniul spiritual oamenii se pot amăgi transmutând adevărurile Scripturii în neadevăruri), să considerăm că ceea ce este în acel text se aplică bisericii. Aşa s-a ajuns în multe situaţii din istorie ca principiile date pentru guvernarea poporului Israel în ţara pe care le-o da Domnul să fie transpuse cât mai literal posibil în guvernarea bisericii, fără a ţine cont că poporul Israel este poporul pământesc al lui Dumnezeu şi că i s-a dat un teritoriu pe pământ şi le-au fost făcute promisiuni pământeşti cu condiţia de a trăi strict conform rânduielilor date prin Moise, pe când biserica este un popor ceresc şi este binecuvântată cu “toate binecuvântările spirituale în Hristos Isus” (Efeseni 1.3), binecuvântări care sunt garantate de Însuşi Domnul Isus şi nu depinde de strădaniile omului, şi pentru guvernarea bisericii nu se aplică legi pământeşti, nici hotărâri ale unor tribunale asemănătoare celor din sistemele de justiţie civilă.

Să nu folosim imaginaţia noastră pentru a “completa” golurile din înţelegerea noastră asupra lucrurilor din Scriptură. Şi, adică, să rămânem ignoranţi? Nu, pentru că, aşa cum spunea apostolul Pavel, se cuvine să dorim să-L cunoaştem pe Domnul. Dar tot Pavel spunea “cunoaştem în parte şi profeţim în parte, dar când va veni ceea ce este desăvârşit, ceea ce este în parte va fi desfiinţat”. Adică nici chiar apostolul Pavel nu afirmă că el ar cunoaşte la perfecţie tot ce ţine de Domnul. Dar, cu toate acestea, ţinta lui era “să-L cunosc pe El şi puterea învierii Lui”. Iar o caracteristică a cunoaşterii omeneşti este aceea că ea se dezvoltă “pe părţi”. Adică omul, prin raţiunea lui, caută să reducă orice obiect complex la o mulţime de părţi elementare pe care le poate înţelege, şi, apoi, înţelegând fiecare element şi relaţiile dintre elemente, să poată înţelege obiectul. Aceasta se vede cel mai bine în modul în care sunt proiectate şi construite maşinile inventate de om: sunt gândite piesele necesare pentru a îndeplini fiecare funcţie a maşinii, apoi sunt gândite relaţiile dintre piese, şi astfel omul poate construi întâi piesele, pe care la va asambla apoi şi va obţine o maşină care funcţionează cum a dorit. Dar ar fi culmea ca în domeniul spiritual aşaceva să “funcţioneze” atunci când este vorba de Fiul lui Dumnezeu. Adică, putem înţelege că Domnul Isus este om născut din femeie şi că avea carne şi sânge cum avem şi noi – că dacă ar fi fost cineva în acel timp să-i aplice un set complet de analize ca în zilele noastre nu ar fi putut găsi că este diferit de noi în ceea ce priveşte “materialul” – pentru că este scris “Cuvântul s-a făcut carne” (Ioan 1.14). Şi atunci, fiind om, putem înţelege cum a suferit de sete şi de foame şi cum a putut să moară pe cruce. Dar cum se face că, după cum ne spune Scriptura, El nu a încetat nici o clipă să fie Dumnezeu? “Nimeni nu S-a suit în cer decât Cel care a coborât din cer, Fiul Omului, care este în cer” (Ioan 3.13). Şi Domnul spunea aceasta în timp ce era om pe pământ! Adică era, în acelaşii timp, şi pe pământ şi în cer? Iată ceva care fizica noastă nu poate explica, şi pentru necredinţă este un motiv să rânjească cu superioritate, ca şi cum Dumnezeul atotputernic ar trebui să facă bine să se limiteze numai la ceea ce ar binevoi să primească logica omului păcătos. Înţelegem cum, ca om, El a murit pe cruce, victima păcătoşeniei oamenilor. Dar cum se face că tot El a spus: “Pentru aceasta Mă iubeşte Tatăl, pentru că Eu Îmi dau viaţa, ca din nou să o iau. Nimeni nu Mi-o ia, ci Eu o dau de la Mine Însumi. Am putere s-o dau şi am putere s-o iau iarăşi. Această poruncă am primit-o de la Tatăl Meu”? (Ioan 10.17-18) Ne este clar că un om poate să moară, de asemenea, că un om îşi poate da viaţa – în sensul că se poate lansa pe o cale care ştie că-l va duce la moarte -, dar, odată ce a murit el nu mai are putere să-şi ia din nou viaţa, adică să învieze. ştim de cazurile de “moarte clinică”, dar nicicând nu s-a întâmplat ca vreun om aflat în moarte clinică să fi fost străpuns cu o lance şi apoi să învieze. Fiind om am înţelege că “Dumnezeu L-a înviat, dezlegându-l legăturile morţii” (Fapte 3.24), dar Isus însuşi a spus “am putere s-o iau iarăşi”. Deci, dacă El Însuşi are putere să-şi ia viaţa înseamnă că totuşi nu este numai un om, ci este chiar Dumnezeu. Dar, dacă este Dumnezeu, atunci cum poate să moară? Dacă “toate se menţin prin El” (Coloseni 1.17), atunci cum a putut El să moară pe cruce, şi, în acelaşi timp să susţină tot universul? Sunt lucruri pe care raţiunea omenească nu le poate pune cap la cap pentru a obţine o imagine coerentă, care să fie, în acelaşi timp, şi corectă. Apropiindu-ne de acestea se cuvine să facem ceea ce i-a spus odinioară Domnul lui Moise: “Scoate-ţi sandalele din picioare pentru că locul pe care stai este pământ sfânt” (v Exod 3). De-a lungul secolelor, oameni din cei mai inteligenţi, printre care şi credincioşi, au încercat cumva să “reconcilieze” aspectele divinităţii Domnului Isus cu cele ale umanităţii Lui, şi nici unul dintre ei nu a reuşit să nu greşească. Despre aceasta, apostolul Pavel spune: “mare este taina evlaviei: «Dumnezeu S-a arătat în carne, a fost îndreptăţit în Duh, a fost văzut. de îngeri, a fost predicat între naţiuni, a fost crezut în lume, a fost primit sus în glorie»” (1 Timotei 3.16). Şi apostolul nu spune că aceasta ar fi încetat să fie o taină, spre deosebire de alte lucruri, care au fost taine, dar i-au fost descoperite Lui spre a le face cunoscute altora, cum scria în Epistola către efeseni: “prin descoperire mi-a fost făcută cunoscută taina – după cum am scris mai înainte pe scurt, din care, citind, puteţi înţelege priceperea mea în taina lui Hristos - care în alte generaţii n-a fost făcută cunoscut fiilor oamenilor, aşa cum a fost descoperită acum sfinţilor Săi apostoli şi profeţi prin Duh; că naţiunile sunt împreună-moştenitoare şi din acelaşi trup şi împreună-părtaşe ale promisiunii în Hristos Isus, prin Evanghelie, al cărei slujitor am fost făcut eu” (v Efeseni 3.3-7). Tocmai datorită complexităţii deosebite a Domnului Isus, pentru reprezentarea simbolică a jertfei Lui, în Vechiul Testament erau mai multe feluri de jertfe, fiecare dintre ele scoţând în evidenţă o anumită virtute a sacrificiului unic care avea să vină, fără ca vreuna din ele să fie perfectă nici măcar în acel aspect pe care-l reprezenta simbolic. Dar, dacă un credincios se întâmplă totuşi să facă greşeli în această privinţă, el va fi curăţit tot prin jertfa unică a Domnului Isus, după cum în vechime, jertfa pentru vină făcea

ispăşire pentru cineva din popor care a “păcătuit din greşeală în lucrurile sfinte ale Domnului” (v Levitic 5.15). şi aşa am credinţa că va privi Domnul şi la această scriere în cazul în care în ea se va fi strecurat ceva care, într-un fel sau într-altul, aduce atingere gloriei Sale.

În Scriptură există taine care rămân taine, cum am văzut că este ceea ce apostolul Pavel numeşte “taina evlaviei”, şi, de asemenea, ceea ce el numeşte “taina fărădelegii” (v 2 Tesaloniceni 2.1-12). După cum “taina evlaviei” este ceva nu poate fi explicat complet prin raţiunea omenească fără a aduce cumva atingere gloriei Domnului Isus şi a lui Dumnezeu Tatăl, tot aşa, “taina fărădelegii”, şi anume modul în care a ajuns Satan, care a fost un “luceafăr, fiu al zorilor” (v Isaia 14.12-20) să fie destinat iazului de foc, este ceva care raţiunea omenească nu poate explica deplin. Înţelegem că mândria şi dorinţa de a lua locul lui Dumnezeu au atras această pedeapsă. Dar cum anume să fi apărut această dorinţă în inima acelui înger strălucitor? Se cuvine deci să nu ne aventurăm cu imaginaţia dincolo de ceea ce ne spune Scriptura şi să cercetăm cuvântul având în primul rând dorinţa de a-L cunoaşte pe Domnul, ştiind că numai El este acela care poate satisface setea sufletului omului. şi să reţinem că “orice duh care Îl mărturiseşte pe Isus Hristos venit în carne este din Dumnezeu; şi orice duh care nu Îl mărturiseşte pe Isus Hristos venit în carnel nu este din Dumnezeu: şi acesta este duhul lui Antihrist, despre care aţi auzit că vine, şi acum este deja în lume” (1 Ioan 4.2-3).